

1911/291 34 oldal
Képesből

DEBRECENI FÜGGETLEN UJS.

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Éviár: Egy hónap. 1 kor. Egy hónap. 1 kor. 50 Hll. Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 .		Feladás szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utca 49. szám.
---	--	---	---

A kórház új korszaka.

Debrecen, október 11.

Ezen a helyen nemrégiben egy szomorú kulturkővet mutattunk be, melyben halvány színekkel festettük azokat a beteges, erjedő állapotokat, amik az ottani adminisztráció folytán előállottak. Már ekkor kifejtettük indokainkat, hogy csakis gyökeres rendszer-változással lehet segíteni az itteni ázsiai viszonyokon s a coff és bürokratikus rendszer-telenség helyébe emberséges és kulturérzékkel átítatott új rendet kell teremteni. Ki kell dobni a falak közül a rang, cím és más caf-rangos rendszer szerint működő íróasztalt s amikor az orvos betegy a rokkantak és betegség által lesújtottak körtermébe, avagy a műtőasztal fölé hajol — a gyógytudományok emberséges *közketonája* legyen egyedül.

Ki kell onnan tövestől vágni a hivatali rá-tartiságot, a cím, rang és más külső szimbo-lumát a megkülönböztetésnek s a kis segéd-orvos épp oly erősnek érezhesse magát, ha segíteni kell, mint első vezetője ennek a nagy emberfoldozó teremtő intézetnek. Mint a ke-levény vajakál a rangkorság a társadalom tes-tében szerte az országban. Ebbe pusztul el sok erős egyénisége, zseniális megnevelője ennek a nemzetnek. Az orvos legyen legalább is oly erős, hogy ha szíve nem remeg a halál-hörgésre most se reszkessen, mikor a dölyföt s a külső cicomát kil onnan kiirtani.

Személyi változás történik legközelebb a debreceni városi kórház életében. Új vezető

egyen kerül a régi rozoga épületbe, aki a ma-ga egész tudását és szettekinő lelkét viheti a kormányzásba. A régi hagyományok most már csak elmosódott, szürke folyosók lesznek, ahol legfőleg ha az emléke kísért a multak-nak. Sok anyagi nehézség és elháríthatatlan vakolathalmaz állja útját a szabad építésnek, de a megkopott, szükös berendezkedés között is lehet rendet és tisztaságot teremteni. Csak a személylyel, az irány is változzék az eddigi vezetésben. Mert ezek a sorok kinek a szem-élye *ellen*, vagy *mellett* sem íródnak, csu-pán annak a nagy kulturhevíletnek a folyá-sai, melyek a ma emberében a szociális és hu-manitárius intézmények iránti szeretet hang-jait elfogulatlanul váltják ki.

Jól tudjuk, hogy ma új beruházásokat tenni s a modern természettudományi alapon fejlődő pavillon-rendszer kiépítését elvégezni nem lehet. Mert ez a város jogos aspirációk-kal várja a küszöbön levő egyetemi kérdésnek Debrecen város javára dőlését, amikor is a kormány kötelessége leend annak, a legújabb tudományos tapasztalatok felhasználásával való létesítése. Ugyszintén berendezése is. — Ám tatarozni, javítani az épületet ezek dacára is kell, ha azt nem akarjuk, hogy az egész te-tőzet a nyakunkba szakadjon.

Az a rendszer, mely a kórház falai között máig az embermentő munkát végezte, nem volt sem elfogultságtól mentes, sem tudomá-nyos megérzéssel haladó. Afféle bürokratikus kicsinyesség s külsőségességre törekvő irá-nyában való lassu haladás jellemezte. A dol-

gok miértje alá volt rendelve a működő sze-mélyek külső viszonyának s ami történt, ana-k értékét mindig oly szemüveggel nézték, vajjon *ki tette ezt* s az intézmények hatása mily erkölcsi munkát jelent az illető személyé-nek. Ezért aztán a kórház működése sohasem tudott arra a nyugalomra szert tenni, mely nélkül üdvös, célravezető tudományos mun-kásság el sem is képzelhető!

Beteg volt a kórház, nagyon beteg! Új vér, új gerinc, új agyvelő kell a gyógyítására. Itt állunk a küszöbén. Nem akarjuk átlépni, amíg teljes megnyugvást nem kapunk, hogy odabenn egészséges, kényelmes terem, szel-lőzött, üde levegő és emberies bánásmód vár reánk. Mert eddig annak szükiben voltunk.

Aki tehát a közelben az ügyek élére áll, hagyja otthon a maga önzését és tudományos meggyőződésének súlyával, nagy munkaere-jének eredményével igyekezzék magának te-kintélyt szerezni. A keze vas legyen, de a szí-ve delejes mikrofon, mely megérezze mind-azt a rezgést, mely az emberi fájdalom és szenvedés szövetén feltörőben van. Mert csak így lehet a beteg kórházból — *egészséges kli-nika*.

És itt kezdődik a debreceni kórház új kor-szaka.

A pestmegyei többség. Pestvármegye tegnapelőtti törvényhatósági közgyűlésén az ellenzék tudvalevőleg három szavazat-többséget ért el. Mint most kiderült, több jogosulatlan szavazatot adta le, amelyek kö-zül egy már teljes bebizonyosodást nyert.

Titok.

Írta: Szekula Jenő.

Hét arasz az egész emberke. Kék kitont viselt, — olyan kimonofélét, — volt valami ja-pános a külsejében, ilyen kék kimonót, a me-lyiken a déli ég minden verőfénye vissza-tükröződik, manapság már csak Japánor-szágból látni, s csak özvegyasszonyokon. Sárga, pergamentszínű arc, körszakállal, Sarga, tengerszürke világos szemmel. A sza-kála is, — különös, — nem fekete, nem is vö-rös, — mintha kenderből tiltották volna az erdőn; göndör és csigába van süitve, — ilyen szakált az ó-görög sirokon lehet látni. Az is-tenek süitötték ilyen festői csigába a sza-kállukat.

És neki kellett ez. Illett. Mert orvos volt. Katonaorvos. A második segédlégióban szol-gált a Dunaparton.

És én nem tudom, hol láttam ezt az ar-cot. Hol találkoztunk. Talán sehol? Ez va-lószínű. Mert ő, a katonaorvos Kr. u. a 235-ik év körül élt Akvinkumban, — közel ide hoz-zám, alig néhány kilométer; csak az időben választ el két évezred bennünket. Talán csak a viaszlárváját láttam egy muzeumban, fakó arcát márványba vésvé, vagy csak egy sir-főlíratot, a mely három rideg, együgyű sor-ban bucsuztatja el a tudós Valerius Respek-tust, a kiváló katonaorvost.

A sirkő fején egy elmosódott, szakállas férfiarc. A haj szalaggal átkötve. Emlékez-tet a mai gyógyszerárak Aeskulap-képeire. Alatta a rejtelmes két betű: *D. M.*

Minden latin siron rajta van ez a jegy; a *Diis Manibus* rövidítése, a mely az alvilági lelkek jószágába ajánlja a halottat.

Igen. Most már egészen úgy rémlik, hogy sohasem találkoztunk. De mégis oly ismerős. Valami démonikus erő kísértget, mint a siva-tag vadját, kiásni az ismeretlenségből egy kétezer éve elporladt valakit, — egy orvost; — oly közel hozni magamhoz az intuíció vak-ító pillanatában, hogy szinte megérinthetem az alakját. Egy Valerius Respektust, egy senkit, — rabszolga-fattyut, — talán nem is igazi Valerius, — csak bitorolja ezt az elő-kelő kognoment, pórias göggel.

Nem történelmi alak, — nem az isteni Julius vagy a Fabiusok fajtájából való, — a kik félvállukkal egész világokat mozdítottak ki a sarkiból. Ő elmerült a mindennapi élet szürkiségében s csak kotyvasztotta a maga együgyű varázsszereit; a barackmagból fa-csart kéksavas italt, s az alvilági füvek nedvét.

Csak ott ült az odújában, a tüznél, vagy a légfűtéses kályha mellett, mert az Akvinkum legtöbb épülete már légfűtésre volt beren-dezve.

A Duna nagy ókori városában igen sok orvos élt. Siremlékeikkel máig tele van a papföldi mező. Hatezer római katona táboro-zott állandóan a Duna fölé épített téli erdőben, örök harcban a határvonalon átcsapó barbár néptörzsekkel. Sok seborvosra volt szükség. Inkább felcserek voltak ezek és kuruzslók, mint a mai értelemben vett tábori orvosok.

Mámoros a lelkem! Kísértő sötétben, téli

este, mintha a farkasüvöltéssel hallanám el-halt, félvad harci népek fenyegető csata-énekét.

A rómaiak nem sokra becsülték az or-vost. Alacsony foglalkozásnak tartották. (Ná-luk különben is plebejus mesterség volt min-den, — még a művészet is, — csak a hivatal-viselés nem és a katonai pálya, — lovag-sorban.)

Orvosaink többnyire a felszabadult gö-rög rabszolgák sorából kerültek ki. Bár ké-sőbb olyan nagyság is kiemelkedett a sorai-kból, mint a milyen Galenos volt.

Valerius Respektus is valami rabszolda-asszony ölében pillanthatta meg először a napvilágot, Róma valamely sötét negyedében, talán a Viminálison. Felőtt, kitanulta a mes-teriségét, fölzsabadították, férfikora delén a második segédlégió szolgálatára valahogy Akvinkumba került. Itt élt holta napjáig s a hogy a szabadosok szokták, fölvetta a Vale-rius nevet, egykori ura tiszteletére. Talán meg is nősült, elvette egy vámszedőnek a leányát, csontos, fekete, szigorú és gögös asszonyt. Azután lemorzsolta a napjait egykedvű una-tomban, magára hagyva, egy rideg és szürke gyarmatvárosban; szakállt növesztett és bi-zonyára tekintélyre is szert tett az araviszk benszülöttek sorában. A kolónia tanácsába is beválasztották őt, az egykori rabszolga-fiut. Csak kötözte a sebeket, a mikkel ugyancsak sok baja lehetett itt a világ végén, ebben az ókori katonai gyarmatban.

Sebészműszereit megtűzesítette a hasz-nálat előtt. A tűz tisztít! Ezt már ő is tudta,

Huber József dr. nagybirtokos, a váci nemzeti munkapárt elnöke, ugyanis ma ezt a hozzá intézett levelet adta át Ráday Gedeon gróf főispánnak:

— Kedves barátom, tudomásodra hozom, hogy a hétfői törvényhatósági közgyűlésen valaki nevémmel visszaélve, igennel szavazott. Én ott voltam ugyan a közgyűlésen, de nem szavaztam s ha szavaztam volna, nemmel szavaztam volna. Kénytelen voltam a szavazás előtt egy barátommal eltávolozni, mert méltán tartottunk inzultustól. — Üdvözlő barátod, Vác, 1911. október 10. Baksay Károly dr. prelátus-kanonok.

A hus és a háboru.

A képviselőház ülése.

A politikai élet élénksége ma kihuzódott a folyosóra, ahol a kompromisszumos híreket tárgyalták. Benn a teremben egyhanguan folytak a névszerinti szavazások fél egyig, amikor két interpellációra került a sor. Egyik volt Károlyi Mihály grófé az argentinai husbehozatal tárgyában, a másik Apponyi Albert grófé az olasz-török háboru dolgában. Apponyi Albert ugyanis arra hívta fel a miniszterelnököt, hasson oda, hogy az olasz-török háboru ügyét a hágai békebiróság elé vigyék s a konfliktust a hágai egyezmény értelmében intézzék el.

Jelentések és névszerinti.

Kabos Ferenc alelnök 10 óra után nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasásánál Egry Béla kifogásolja, hogy neve a naplóban a távollévők közé van felvéve, holott „nem”-mel szavazott.

Elnök kijelenti, hogy az ügyet meg fogja vizsgálni és eszerint fog eljárni. Egyben intézkedik, hogy Egry Béla neve a szavazók közé vételessék fel.

Ezek után hitelesítik a jegyzőkönyvet.

Elnök bemutatja a furómérnökök és furótechnikusok meghívóját a folyó hó 15—18 napjain megtartandó 25-ik nemzetközi vándorgyűlésükre. Javasolja, hogy a Ház ezen vándorgyűlésen K. Jónás Ödön által képviseltesse magát. (Helyeslés.)

Bemutat továbbá többrendbeli feliratot

az együgyü ókori katonarvos. És ez elég volt neki. Sokkal többet nem tudnak a mai orvosok sem.

Szeretném megírni az élettörténetét. Ugy, a hogy én tudom és látom, bár sokkal többet nem olvastam róla egy sírkő négyesoros márványfömlirátánál. Hogy valakit megmentsek és kikaparjak a feledésből, egy homokszemet az eltemetett sivatagból, — a ki egy időben a világ középpontjának érezte magát, — mint a szitakötő, ha a napraforgó körül szállong, — s a hogy boldog mindannyian ebben a bübajos hitben élünk. De engem érdekel mégis, talán mert túlságos ostoba és korlátolt volt, vagy mert jó volt, — igazában pedig azért, mert benne egy vidéki járásorvos jellemét, képét és erkölcsrajzát véltem felfedezni, csak-hogy kétezer éves és kionba bújított változatban. Igazában semmi sem változott. Az elefánt máig olyannak maradt, mint a hogy kétezer évvel ezelőtt a világra jött. De a természet, — ez a korlátolt és határt nem ismerő lángelme, — bár számtalanszor meglopja és megismétli önmagát, mégis változatlanul új marad.

Talán az egzotikum csábit. Visszarepülni a multba, mint az időgépen, olyan messzire, a meddig csak a képzelőerő tud eljutni. Hogy lássam őt és beszélgessek vele és bemutassam másoknak is. Attól a pillanattól, hogy megszületett a Viminálison, a leg-sötétebb sorban, szolgálakásban, — s a gazdája örült és büszke volt, — de csak úgy, a mennyire egy ujszülött borjunak örül ma az ember. Azután hogy felnőtt, kivált, Akvin-

és kérvényt, amelyek hovautalása iránt az elnöki előterjesztéssel szemben Vertán Etele ellenindítványokat terjeszt elő, névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kérve.

Az elnök így rendelkezik.

Az interpellációs könyv felolvasása után következtek napirend szerint a névszerinti szavazások. Fél 1 órakor félbeszakították a szavazásokat és következtek az interpellációk.

Cseméz István és Egry Béla kérték interpellációjuknak a szombati interpellációs napra való halasztását.

A Ház megadta erre az engedelmet.

Az argentinai hus.

Károlyi Mihály gróf: Az argentinai huskérdésben már egyszer interpellált ugyan, és ezt nem lett volna szándékában megismételni, mert nézete szerint az ilyen interpellációk a kérdésben való tárgyalásokat csak zavarnák. De a miniszterelnök ur, dacára annak, hogy ilyen tárgyalás alatt levő kérdésekre határozott válasz nem adható, jónak látta a husiparosok országos küldöttségének adott válaszában olyan kijelentéseket tenni, amelyet már azért is szóvá kell tennie, mivel azok teljesen ellenkeznek mindazzal, amit a földmivelésügyi miniszter mondott, de ellenkeznek egész közgazdasági politikánkkal is. A miniszterelnök ur ugyanis a husiparosok küldöttségének szószerint ezeket mondta: „Ha mindjárt bizonyos időben történt is olyan rendelkezés, mely ma már nem tartható fenn, nem szabad csak azért, mert valahol egy paragrafus van — azt váltig fenntartani, ha mindjárt a másik oldalon az emberek éheznek és miatta, hanem a változott viszonyok következtében ezt a paragrafust kell megváltoztatni. Hosszasan ismerteti a kérdést és előterjeszti interpellációját.

Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter: Röviden reflektálni kíván Károlyinak. Kénytelen azonban kijelenteni, hogy addig, míg a kormány a végleges megállapodásokat az osztrák kormánnyal megtenné, nem tud végleges választ adni. Hivatkozik e tekintetben az osztrák miniszterelnök tegnapi beszédére, aki ugyanígy nyilatkozott. Sajnálattal konstatálja azonban, hogy míg Ausztriában a sajtó a kormány mellé állott ezen kérdésben, addig nálunk a sajtó ezt az alkalmat is felhasználja a kormány ellen támadásokra. Minden a sajtóban ezen kérdésben felmerült kombináció helytelen, mert

eddig semmiféle hivatalos nyilatkozat a kormány részéről nem történt. Ismétli, hogy végleges választ a tárgyalások befejezése után fog adni.

A miniszter választát tudomásul vették.

A monarchia és a háboru.

Apponyi Albert gróf az olasz-török háboru dolgában interpellálja a kormányt. Ha ez a háboru tovább tart, nem lehet kiszámítani, hogy hol végződik. Már is történtek olyan incidensek az albán partokon, melyek minket is érdekelnek és bármennyire garanciát is vállal Olaszország, kénytelen lesz operációinak területét kiterjeszteni s minden felfordul. Kérdi, milyen lépések tétettek a semleges hatalmak részéről a béke helyreállítására.

Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek s ezzel az ülés délután fél két órakor véget ért.

Amit nem tárgyal a közgyűlés.

A városi takarékpénztár. — A Zenede városítása. — A vásárcsarnok.

A város holnapi közgyűlése elé hatalmas tárgysorozatban száznál több ügy kerül elintézés végett. De e hatalmas tárgysorozatot is hiányosnak látjuk, mert az apróbb ügyek nagy serege tölti azt meg s hiányosnak azok a nagy és régi ügyek, amelyek elintézésére olyan hosszú hónapok, sőt egyiknél-másiknál évek óta várakozik a közönség. Nehány nap előtt rámutattunk egy pár olyan közügyre, amelyek elintézése eminens közérdek volna s amelyek mégis a sürgetés háborgatása nélkül fekszenek vagy a miniszteriumban, vagy a városházán.

Az akkor felemlített ügyek közül csupán egyet, a jégpálya ügyét látjuk a tárgysorozaton, míg a telekszerző részvénytársaság, a köztemető, a kulturpalota dolgának se híre, se hamva nincsen. És emellett még egy sereg ügy van, amelyet hiába keres az érdeklődő a közügyek elintézésének programjában.

Itt van ezek között elsősorban

a városi takarékpénztár

ügye, amelyet már teljesen ellepett a feledés pora. Talán már nem is emlékezetes az a nagy cél, amelynek érdekében a város ezt a takarékpénztárt létesíteni akarta. De a városi pénzügyi gazdálkodási rendszer

Megmosta-e a kezét a fekete bika piros vérében, a Mitra hófehér márványszobra előtt, vagy csak ibolyakoszorúval áldozott a bübajos Attisnak, a szomorúság és a szépség istenének, a kit az akvinkumi asszonyok anynyira tiszteltek.

Az is lehet, hogy már keresztény volt. Talán összehozta a végzet az uton boldog Andronikusszal, a ki az orgonavirággal elhozta az új vallást Pannóniába s talán az orvost is megkeresztelte az öt-forrás ezüst vizével. Talán megtanította az új imádságra is, a mely így kezdődött:

— Pater noster, qui es in coelis. — régi és ismerős szöveg; csak mikor az ember elrebegette nem volt szabad gondolni Actius Favianusra, a ki alatt még Jupitert értették a Legio Szeveriána katonái.

Talán hitt a világ megváltásában, ő, a rabszolgaivadék, s mikor kilehelte a lelkét, keresztet rajzolt a porba.

De természetudós volt elsősorban, már a mesterségénél is, mindet tagadott, nem hitt semmiben, csak az atomokra esküdött. Vagy csak a szerelem mindenhatóságában volt már hite, — a mire Empedokles tanította meg az emberiséget. Ha hitt benne, bizonyára boldog ember volt és mosolyival az ajkán halt meg.

Szeretném életre kelteni, ha csak néhány pillanatra is, hogy felelhessen sok minden kíváncsi kérdésünkre, amit így csak sejtek, de nélküle nem tudhatok, egész bizonyossággal.

Ostobaság talán, hogy így megállok egy buta kőnél, mikor az élet annyi csodás és

kumba vetette a sorsa s orvos lett. Sétált a Dunaparton s hallgatta a tulparti nádas elvesző zugását, — és elmélkedett az istenekről, a halálról és az embertársairól. Szüknek, kicsinynek és barbárnak találta bizonyára ezt az araviszk várost. Sokszor csömört is érezhetett, a mi erőt vesz egy angol orvoson is néha, valahol távol a hazájától, vad és szegény népek között, valahol Bengáliában.

Mégis nyolcvan éves koráig élt, halálos unalomban, vagy egy jelentősnek látszó hivatalos buggó betöltése közben.

Azután máglyára rakták fáradt csontjait, elsiratták, elégették és eltemették.

Nagy hadvezérek, biborba öltözött prétorok, a kik uralkodtak itt, kevélyen, mint az aranypáva, — eltűntek nyomtalanul. Földi királyok, kik jártak aranyba-öltözötten, afrikai lovagcsaládok nemes ifjai, a kiket a Duna-szélre küldtek, hogy tanulják ki a hadviselést, — meghaltak, akárcsak ő, de semmi jel sem őrizte meg a nevüket.

De az orvost nem tudta elnyelni az idő. A neve megmaradt, márványba vésvé, utszéli kővön, csodájára a sváb parasztoznak.

A rabszolgaivadék kétezer évig élt.

Az utolsók így lesznek elsőkké!

A sirielirat rámmered, mint egy talány; kétsoros befejezés egy zajtalan nagy tragédiáról. Hogy kezdte, miként gondolkozott, hogyan élt, — titok — kövel lezárt misztérium.

Hitt-e az istenekben? Melyiket imádtá a kísértések és a babona meghitt pillanataiban?

ugyancsak indokolttá teszi e takarékpénztárnak megteremtését. A város ugyanis még a legnagyobb létesítményei költségeinek előteremtésénél is függő kölcsönökkel operál, mert valami érthetetlen ellenszenvvel egy radikális pénzügyi művelet ellen, nem igyekszik a konverziót megcsinálni, hanem folytonosan szedi fel a drága függő kölcsönöket. Csak a legutóbb is egy újabb milliót fogyasztott el a város s már is egy másik millió kell az év végéig, mert különben fennakadást szenvednek a kiizetések.

Természetes, hogy e nagyobb összegek hitelezésére először nem lesz elég erős a városi takarékpénztár, de az is bizonyos, hogy a kisebb összegeket sokkal olcsóbban tudná nyújtani, mint a többi, csakis üzleti szempontokra figyelő pénzügyi intézetek. A takarékpénztár eszméje megszületett ugyan, de — ugylátszik — megvalósulni nem fog.

A Zenede városítása

a másik dolog, amely szintén lassan kullog a megvalósulás felé. Elaboratumok, tervek, vélemények, költségvetések, tárgyalások voltak már e dologban s a Zenede ügye ma is ott áll, ahol azelőtt. A jó jövőt várja, amely meghozza majd a városítást. Pedig akkor, amikor a Zenede városításának terve felmerült, ugyancsak hangosan röpködtek a levegőben a kulturális célok és köteleességek jelszavai. Azonban a jelszavak jelszavak maradtak s a városításból nem lett semmi.

Sokat emlegetett és el nem készülő dolog Debrecennek

a vásárcsarnok.

Nincs közigazgatási bizottsági, jog és pénzügyi bizottsági illes, anilyen egyik-másik bizottsági tag nem szólana a vásárcsarnokról és arról a szükségességről, amely a vásárcsarnok létesítését parancsolja és nagyon is sürgössé teszi. Idestova meg van a vízvezeték és a csatornázás, az utcaburkolás, ami mind fontos mellékkérdése a vásárcsarnok létesítésének.

Igaz, hogy már terveket is készített a város, de ezek a kivitelre nem nyerték meg a tetszést, mert tuldrágáknak mondatk. Ami ugyan nem is pozitívum, csak állítás. De még ha így van is, hogy a tervek kivitele sokba kerülne, ez nem lehet ok arra, hogy a vásárcsarnok egész kérdése most leledésbe merüljön. Ha a kész tervek drágák, olcsóbbat kell készíttetni, de a vásárcsarnok rég vajudó kérdésének végére is elintézését kell nyerni.

meglepő jelenségekkel szolgál. De mikor olyan élvezet hajszozni a lehetetlent, az elmúlt pillanatok után futni, a miket nem lehet visszavarázsolni, mint ahogy a széttépett szívárványt sem lehet többé összebogozni.

Volt kocsjá és lova is bizonyára, amolyan araviszk-targoncaféle. — s azon járta be a szomszédos erdőket. — Ulcisia Castrát, — a melyet azóta Szentendrének kereszteltek. De lehet, hogy csak gyalogszerrel kutya-golt poros nyáron, fehér országuton s míg a homlokáról törülgette a verejtéket, elég ideje lehetett az elmélkedésre.

Jó volt-e a remegő araviszk regrutákhoz, mikor rájuk parancsolt, hogy ölték ki a nyelvüket, — vagy durva és erőszakos, mint egy német ezredorvos? Ez most mindegy! Boldog volt bizonyára, — nálunk százszorta boldogabb, — mert még kóralakunak hihette a földet — s ha az erőd magas sáncairól átnézett a Duna elvesző síkságaira, — már sejtette az Orkust, a világ végét, a mely elnyeli az egész mindenséget!

És én nem bánthatom. Csak egy scodaszor izgat, — a mit tudtak, úgy hírlík, a római orvosok — de a receptet levitték magukkal az alvilágba.

Egy balzsam — illatosabb a Duna minden rózsájánál, — biztos gyógyítószer egy rettenetes betegségeknek, a mely százezrével irtja ki az embereket a világból. Óriási fekete kard a fejünk fölött, — borzalmasabb minden háborúnál, — és hegymagas hekatombákat kaszál magának össze emberáldozatok-

Ezekben is rámutattunk egy pár olyan ügyre, amelynek elintézését a város fejlődése, haladása, jóléte erősen követeli s még is hónapokon át nem történik semmi, a mi ez elintézését siettetné.

A parlamenti békeakció.

Tárgyalások az ellenzék vezéreivel.

A béketárgyalásnak menetét, amelynek szálait Berzeviczy Albert vette a kezébe, a politikusok feszült érdeklődéssel kísérik. Berzeviczy Albert ugyanis, a képviselőháznak köztisztviselőjében álló elnöke a mai napon látott hozzá ahhoz az akcióhoz, amelynek végső célja a parlamenti és politikai helyzet normális rendjének helyerállítása. A képviselőház elnöke a kormány előzetes tudta és helyeslése mellett már a közelmúlt napokat arra használta fel, hogy megbeszéléseket folytatott az ellenzéki pártok vezéreivel a politikai és parlamenti helyzetről.

Már e megbeszéléseknek az volt a szabatosan körvonalazott célja, hogy megállapítsák azt, vajjon lehetséges-e olyan alapot találni, amelyen állva azután a parlamenti és politikai helyzet békés kialakulása az ellenzéki pártok hozzájárulása mellett biztosítható.

Politikai körökben nem sok jó reménységet fűztek e tárgyalásokhoz, de annyit még is reméltek s eredménynek is tartanak, hogy e tárgyalások a politikai mozdulatlanságon változtatni fognak.

A mai eseményekről a következő tudósítás számol be:

Provizórium és királyi föllirat.

Az előzetes megbeszélésekről csak annyi szivárgott ki, hogy a békítő akció egy provizóriumot akar létrehozni, amelynek ideje alatt a Ház nem tárgyalná a véderőjavaslatot, hanem a költségvetéssel foglalkoznék és az így előálló két-három hónapi időt használná fel a béke végleges nyelbevitésére és a választóreformnak, valamint az újonnan alakítandó véderőjavaslatoknak előkészítésére.

A kormány egyik lapjának az a híre, hogy a képviselőház feliratot intézne a koronához, a

ból. Ma telhetetlenül néz farkasszemet az emberiség a riasztó rémmel, — s nem tud rá orvosságot találni.

De Valerius Respektus tudta a titkot. Ó, a senki, a porszem, a rabszolgaivadék, a kit megrugdalt a részeg centurió is, ha kedve tartotta, ma a világ legnagyobb emberere lehetne, ha egy pillanatra fölkelhetne a papírdí mezőről és beszélhetne. Ezt már nem teheti meg. De hát miért nem irta ki a titkát a köre? Fontosabb lett volna együgyű életrajzi adatainál.

Lehet, hogy csak babona. Egy balzsam — úgy gondolom — asszonyi tejből készült és titkos, illatos füvekből. Köztük a rejtelmes Vénusz-virág is, a lihnisz, porrá törve.

Asszonyi tej vajjá köpülve és a szerelem ismeretlen virága! Csoda lenne, ha nem használt volna a szenvedő emberiségnek.

Talán csak csaltak vele. Csak kuruzslás volt, nem igazi gyógyítószer, s nem is igen használt senkinek. Ki tudja!? Ők sem voltak különbek és jobbak a maiaknál, s Ők sem tudtak többet a semminél!

Vagy ha ismerték a titkot, hogy lehetett lelkiük, magukkal együtt eltemetni, míg annyi sok dőre lim-lomot ránk hagytak örökségbe?

És én hasztalanul ostromoltam kérdéseimmel Valerius Respektust, az akvinkumi katonaozrost.

Jéghideg csendben, egy muzeum üveg-szekrénye előtt, gunyosan mosolygott le rám a kétezer éves orvos fakó halotti maszkja!

melyben elismerné a királynak a jelvények és zászlók megállapítására vonatkozó felségjogát és e felségjog alapján kérné a magyar nemzet vágyainak kielégítését, határozottan tetszett az ellenzéken és elsősorban a Kossuth-párt nem idegenkedik e formula elfogadásától. A legnagyobb nehézséget azonban a választóreform kérdése okozza. A béke kedvéért azonban minden párt kész az áldozatokra.

A képviselőház folyosóján ma természetesen nagy érdeklődéssel tárgyalták a bekövetkezett fordulatot. Jellemző, hogy minden pártból bejöttek ma a Házba olvanok, a kiket az egész harc alatt nem lehetett látni. Még Darányi Ignác is eljött, aki pedig hónapok óta nem volt a képviselőházban.

Berzeviczy tárgyalásai.

Délelőtt féltizenegy órakor Berzeviczy Albert és Justh Gyula tanácskozássra gyűltek össze a képviselőház elnöki fogadó termében. A tanácskozás rövid ideig tartott és mindkét államférfiu tartózkodott attól, hogy részleteket meséljen a beszélgetésről.

Hir szerint abban egyeztek meg, hogy mindaddig, míg Berzeviczy nem közli a többi párt elnökeivel az ellenzék feltételeit, semmit sem hoznak nyilvánosságra a tárgyalásokról.

Délben tizenkét órakor megérkezett a képviselőházba Andrássy Gyula gróf és hosszasan tárgyalt Kossuth Ferenczel és Apponyi Albert gróffal. Félegy órakor Berzeviczy Albert Károlyi Mihály grófort kereste fel és vele a jegyzői szobában tanácskozott.

Berzeviczy és Justh tárgyalásai ama kérdés körül folytak le, hogy milyen módon lehetne a normális viszonyokat megteremteni és erre a pártok micsoda garanciákat nyújtanak.

Hir szerint Justh Gyula hajlandóságot mutat a béke iránt, de pártja megkérdezése nélkül végleges megállapodásra lépni nem akar.

Titkolóznak a politikusok.

Ugy Berzeviczy Albert, mint Justh Gyula erősen titkolóznak a köztük folvt tárgyalásokról.

A lapok tudósítói felkeresték Just Gyulát s hosszasan faggatták, hogy mondjon valamit a tárgyalásokról, de Justh Gyula semmit sem akart mondani. Végre azt kérdezték, hogy leg alább annyit mondjon, lesz-e szünet. Mire Justh tréfával ütötte el a kérdést s a föltett kérdésekre így válaszolt:

— Ma nagyon szép idő van.

— Igen jól érzem magam.

Vége pedig ezzel vetett véget a kérdéseknek:

— Ne szólj szám, nem fáj fejem.

Berzeviczy Albert a hírlapírókat arra kérte, hogy legyenek türelemmel néhány napig.

Beterjesztik a költségvetést.

Lukács László pénzügyminiszter holnap délelőtt terjeszti be az 1912. évi költségvetést, amely alkalommal elmondja expozéját is. Ez elé politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

Az obstrukció ellen.

Ma ismét két törvényhatóság nyilatkozott meg. És pedig Békés és Nyittravármegyék törvényhatósági bizottsága, amelyeknek közgyűlése óriási többséggel ítélte el az obstrukciót.

EGYESÜLET.

Az „Alsó-Szabolcs Tisza Armentesítő Társulat” október hó 23-ikán délelőtt 11 órakor Debrecenben, (Széchenyi-utca 46. sz.) a társulati székház nagytermében tartja rendes közgyűlését Desseffy Aurél gróf elnöklése alatt. A tárgysorozat az éves jelentések, a jövő évi költségvetés és választások szerepelnek.

Leánykereskedés a kórházban.

A nagy vizsgálat titkaiból

A városi közkórház vezetésében régóta óhajtott változásnak első pozitív jelenségevel, Ujjfalussy József dr. igazgató-főorvos nyugdíjaztatásával egyidejűleg került nyilvánosságra az a tény, hogy a kórházban a közelmúltban hosszú ideig tartó, minden irányba kiterjedő vizsgálat folyt, amelynek adatai együttvéve a kórházi adminisztráció lesújtó kritikáját adták. A vizsgálat megindításának olyan esemény volt a közvetlen oka, amely egymagában is végtelesen szomorú világitásba helyezi a közkórház adminisztrációját, mert a kórház belső élete ellenőrzésének — mondhatni — teljes hiányáról tesz bizonyosságot.

A nyár elején feljelentés érkezett a debreceni királyi ügyészséghez, hogy a városi közkórházban leánykereskedés folyik. Az ügyészség megindította a nyomozást, amely beigazolta a feljelentésben foglalt súlyos vádakot. Kiderült, hogy a kórház ápolónője, Tar Julianna összeköttetést tart fenn a debreceni s a közel vidéken levő éjszakai mulatóhelyek tulajdonosaival s a bujakór-osztályra került leányokat folyógyulások után a tarifa szerint szállította üzletfelei számára. — Közvetítési díjat szedett a leányoktól épp úgy, mint a mulatók tulajdonosaitól, amivel természetesen nagy jövedelmet biztosított magának. Bűnös üzletmeit egy leány leplezte le, aki bosszút akart állani rajta, mert csak ígérte neki, hogy elhelyezi egy örömtanyán, de nem szállította oda, mert a tulajdonos tulajdoságos nagynak találta a közvetítési díjat és így meghiusult az üzlet.

A királyi ügyészség a nyomozás befejezése után letartóztatta az ápolónőt s értesített a dologról Domahidy Elemér főispánt, aki Kovács József polgármesterhez tette át az ügyet további intézkedés végett. A polgármester felhívta Tüdös Kálmán dr. városi tisztifőorvost, hogy nem csak erre az esetre vonatkozóan, de tárgyi és személyi tekintetben minden szempontra kiterjedő vizsgálatot tartson a kórházban. A városi főorvos mintegy két hónapig vizsgálta a közkórház ügyeit s az elmúlt héten betérjesztette terjedelmes jelentését a polgármesterhez, aki a kórház igazgatójának adta ki a jelentést azzal a felhívással, hogy harminc nap alatt terjessze elő nyilatkozatait.

Ezt a nyilatkozatot azonban már nem Ujjfalussy József dr. fogja betérjeszteni, miután ő már tegnap nyugalmába vonult. Ugy tudjuk, azonban, hogy az igazgató-főorvos lemondása és a most lefolytatott vizsgálat között semmiféle összefüggés sincs; Ujjfalussy József dr. a saját maga elhatározásából kérte nyugdíjaztatását, mert érezte, hogy előrehaladott koránál fogva már nem bírja a kórház adminisztrációjának súlyos terheit. S amikor a most ismertett megdöbbentő eseten gondolkozunk, igazat kell adnunk neki.

Kórházi eseményről irván, ide iktatjuk azt az értesülésünket, hogy Horváth Károly dr., a kórház helyettes igazgatója a napokban hosszabb szabadságra megy.

Sulykovszky hercegnő férjénél

Vége a regénynek.

A két éves kálváriának vége! Sulykovszky Ida hercegnő, szegény, végre amnyi megaláztatás, szenvedés és üldözés után férjhez ment sokat vitatott vőlegényéhez, Schmettow Bernát birodalmi grófhhoz. Emlékeznek erre az ügyre, hiszen Tagányi Sándor orsz. képviselő elvált felesége utóbb állandóan felbukkant a lapok törvénytörési rovatában. — Apjától, a gyengeelméjű Sulykovszky Józseftől 20 millió örökség vár erre a feltűnően szép menyecskére és mégis még röviddel ezelőtt nyomorban élt, éhezett az édes anyjával együtt, aki jóban, rosszban egyaránt kitarított a leánya mellett. És akkor jött a gróf Schmettow Bernát. Német birodalmi gróf fia. Megszerették egymást. A gondnokságban levő hercegnő nem ura a saját akaratának, az aradi árvaszék jóváhagyása volt szükséges ahhoz, hogy felesége lehessen a grófnak. Eziránt megtette a szükséges intézkedéseket, de az apa szerepét betöltő gyám, miért, miért nem, erősen ellenezte a házasságot. A hercegnőről megdöbbentő erkölcsi bizonyítványt állított ki, a vőlegényről pedig olyan diffamáló adatokkal szolgált, hogy az aradi árvaszék nem engedte meg a házasságot. A harc tovább folyt. Halomra gyűltek az akták. Szeptember 21-én aztán a hercegnő ügyvédjének Káldor Gyula dr.-nak sürgős beadványára az árvaszék elmozdította az eddigi gondnokot és helyébe Parecz Béla dr. aradi ügyvédet nevezte ki.

Ugyanezen a napon Pommerzigben megvolt az esküvő.

A vőlegény: Schmettow Bernát gr. tartalékos főhadnagy, harminchat éves. Schmettow Bernát birodalmi gróf és Franka-Seehors grófné fia . . .

A menyasszony: Sulykovszky Ida, Róza hercegnő, elvált Tagányiné, zürichi születésű harminc éves, Sulykovszky József herceg és Jaeger Ida leánya . . .

Tanuk: A menyasszony részéről Alexander Jansen, a híres berlini kriminalista, a vőlegény tanúja édes apja volt.

Erről a váratlan eseményről Sulykovszky Ida beadványban értesítette ma az aradi árvaszéket. A hercegnő többek között ezeket írja:

— Az üldözésben kimerülve és kétségbeesve afelett, hogy egy védtelen nő mily gyenge védelemben részesül a gondnok visszaéléseivel szemben, rákényszerítettek arra, hogy a német honosságom visszaszerzésével meneküljek ebből a kétségbeesett helyzetből, amelyben női becsületelem kipellengérezésével, apanageom visszatartásával, vőlegényem meghurcolásával akartak legutolsó reményemtől és boldogságomtól megfosztani. A gondnokság még nem jelenti azon értelmi erők hiányát, melyek a házastárs helyes megválasztásához szükségesek. Minden kulturálamban a házasság lényege az érzelmek összhangját követeli. A magyar házassági törvény sem akarta a gondnokság alatt állót abban gátolni, hogy tisztán vonzalmának megfelelően köthessen házasságot, amikor a házasságkötéshez a gyámhatósági jóváhagyás megszerzését követeli. Velem szemben azonban nem érvényesült a törvény szelleme. Nekem is, vőlegényemnek is oly inkvizícióban volt részünk, mintha a házasságkötésnél csak a vagyoni tekintetek jöhetnének figyelembe. — Ezek a szomorú előzmények készítettek arra, hogy szeptember 21. napján Pommerzigben vőlegényemmel, Schmettow Bernát birodalmi gróffal, a német törvények követelményeinek és szabályainak — a régi honosságom tekintetében is — mindenben megfelelő házasságot kötöttem. Amidőn ezt a tekintetes Árvaszéknek tisztelettel bejelentem, ezennel bemutatom a pommerzigi anyakönyvi hivatalnak vonatkozó tanusítványát, illetve a házassági anyakönyvi kivonatát.

Ez a házasság új jogi helyzetet teremtett a hosszú és elkeseredett harcban. A megkö-

tött házasság érvényessége úgy a német, mint a magyar jog szempontjából minden kétségen felül áll. Az aradi árvaszék így akarva, nem akarva, kénytelen lesz megadni utólagos gyámhatósági jóváhagyását. Sulykovszky Idára a pankotai hitbizomány, husz millió korona értékű dominium vár.

Készületlen Törökország

A tripoliszi háború eseményei.

A békeakcióba, amelyet az európai nagyhatalmak indítottak meg, közbeszólnak az olasz ágyuk, amelyekre Törökország a nemzetközi jogra és becsületre hivatkozással és harci készületlensége miatt siránkozással tud válaszolni. Ma már kétségtelen, hogy a hatalmak addig nem akarnak döntő erővel beavatkozni, amíg Tripoliszt teljesen nem okupálta Olaszország. A jelenlegi felépésük célja, hogy az európai, nevezetesen a balkáni statusquo meg ne bolygattassék.

A legutolsó eseményekről a következő táviratok számolnak be:

A tripoliszi harcterről.

London, október 11. A Daily Telegraph tripoliszi tudósítója jelenti: Tegnap éjjel egy óraker az olasz expedíciós csapatok a megszállott erődökben felállított fényszórókkal megvilágították az országutat s így vették észre, hogy török katonaság közeledik a városhoz két hadoszlopban. Néhány ezren lehetnek a törökök és sok arab lovas is velt velük. Az olasz ütegek ágyui golyózáport zúdítottak feléjük, mire a törökök sietve visszavonultak. — Egy török hadoszlop kelet felől akarta megközelíteni a tripoliszi erődöket. — Reggel felé aztán egy kis csapat török katonaság jött Tripoliszba fehér zászlóval. — Az eimenekült helyőrség parancsnoka felajánlotta, hogy meghódol, ha katonái eleséget kapnak.

Róma, október 11. A tripoliszi kórházban amelyet a foglalás után olasz kezelésbe vettek, több sebesült török tisztet és mohamedán városi hivatalnokot ápolnak. A török tiszteknek az olasz parancsnok becsület szavukat vette, hogy nem érintkezett bajtársaikkal akik a városon kívül táboroznak, de azért még így is nagyon szigorú a felügyelet. A kórházban olasz katonák és tisztak tartanak őrséget. Tegnap az őrség parancsnoka egy sebesült török tiszt vánkosa alatt levelet talált, amely kétségtelenül az elmenekült török helyőrség parancsnokának szólt. E felfedezés következtében a tripoliszi katonai parancsnok elrendelete, hogy a kórházban ápolott török tisztet és hivatalnokokat szállítsák el Olaszországba.

Ujabb bonyodalmak.

Köln, október 11, Rómából jelentik a Kölnische Zeitungnak: Az itteni diplomácia attól tart, hogy a Balkánon háborús bonyodalmak fognak kitörni. Bulgária, Görögország és Montenegró gyanusan viselkedik. Az olasz kormány állítólag el van tökélve, hogy amennyiben Törökország kiutasítja az olaszokat s gazdasági téren bojkottat kezd Olaszország ellen, akkor európai török kikötőket fog bombáztatni.

A készületlen Törökország.

London, október 11, Mahmud Sefket pasa hadügyminiszter tegnap fogadta a Daily Mail tudósítóját és a háborúról így nyilatkozott:

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szappana.

— Olaszország váratlanul lepett meg bennünket a hadiüzenettel. Vezérkarunk kidolgozta a haditervet minden szomszéd állam ellen s ezeket a haditerveket évente módosítjuk a szükséghez képest. Még futólagos skizzünk sincs azonban egy esetleg Olaszország ellen vivandó háborúra. Mi szegények vagyunk s ne tudjuk teljes mértékben kielégíteni a birodalom hadügyi követelményeit, tehát minden erőnket európai birtokállományunk megvédelmezésére gyűjtjük, ázsiai és afrikai tartományainkat éppen ezért kénytelenek vagyunk megfelelő védelem nélkül hagyni. Abban bizakodtunk, hogy Tripoliszt biztosítja számunkra a nemzetközi jog és a nemzetközi becsület. Most fájdalmasan látjuk, hogy csalódtunk.

Róma, október 11. A Tribunának táviratozzák Kostantinápolyból e hó 9-iki kelettel: Assim bey külügyminiszter kijelentette az ifjú török bizottságnak, hogy kész Tripoliszról lemondani megfelelő kárpótlásért.

A fakompetencia és a pótdó.

Egy debreceni kiváltság alkonya.

A költségvetés tárgyalása alkalmával érdekes és rendkívül nagyjelentőségű indítványt terjesztett elő Balázs Bertalan dr. és két társa, akik előterjesztéseikben kifejtik, hogy az úgynevezett fakompetencia kiadása nagy méltánytalanság az öszszpolgársággal szemben. Indítványozza tehát, hogy a fakompetenciát, vagyis azt a szokást, hogy a debreceni háztulaidonosok 20 koronával kanják a tüzifa ölet a várostól, szüntessék meg s mindenkinek egy árban, 32 koronájával adják, ami a városnak — tekintettel arra, hogy 5000 öl fáról van szó — 60,000 korona több bevételt jelentene, ami viszont a pótdónak 5—6 százalékkal való esését vonná mag után.

A jog- és pénzügyi bizottság azonban nem fogadta el ezt az indítványt, hogy ez a fakompetencia régi jogszokásokon alapszik s ezt a kérdést a Hortobágy-kérdés rendezésével együtt kell megoldani.

Amennyire okos, méltányos, igazságos az indítvány, annyira tarthatatlan a jog- és pénzügyi bizottság álláspontja. Először is a mai világban nem a régi kiváltságok megőrzése és fentartása a cél, hanem éppen mindenki a jogok egyenlő elosztásáért küzd, harcol. A fakompetencia kiadásának szokása elavult és igazságtalan, mert azok az ingatlank, amelyek után egykor a fakompetencia jogát megállapították, már régen más, idegenek kezén vannak. Másrészt a pótdó terheit ma már mindenki egvformán viseli s a legnagyobb méltánytalanság éppen a vagyonnal bírók részére kiváltságokat fentartani s a nagyobb terheket a szegényebb néposztály, a munkásság nyakába sózni.

De nemcsak a modern szociális felfogásnak megcsufolása ez a kiváltság, hanem beleütközik a város finansziális érdekeibe is. Debrecen ugyanis ma pótdóból fedezi az örvendetes haladás okozta kiadásokat. — Ilvenkor tehát meg kell ragadni minden eszközt a jövedelmek növelésére és a most ajánlott annál is inkább, mert az jogos, méltányos és helyes.

Ugy értesülünk különben, hogy ezt a kérdést a közgyűlésen is szóvá fogják tenni s erős harcot indítanak a fakompetencia eltörlése érdekében.

Rendőrkapitányné a szinpadon.

Dr. Stefány Nándorné a „Bonbonniere“-ben.

Az élet a legszeszélyesebb lapdajátékos. Ide-oda dobálja az embert s mikor néha néha talpra esik, a következő percben viszi, mint a forgószele, hogy aztán még elasztikusabban csapja egy nem is álmodott szirtre, vagy haboktól csókdosott elhagyott szigetre.

Ime, itt van egy fiatal asszony, aki leányálmainak minden tüneményes vágyát, regés meseképét látja teljesedni, megtalálja a legideálisabb férjet, a legmelegebb férfit, akivel az élete során összejött, megalapítják a családi fészket, maguk köré gyűjtenek egy hoglyánvi boldogságot, hogy azután egy gyilkos golyó mindezt a sokat, amit egy életre kivételes rendelkezéssel felépítettek, egy csetintéssel halomba dönthesse. S a menyasszonyi koszoru helyére egy pár év múlva odaborul feketén az özvegyi fátyol. — Még gügyög a családi élet áldása: egy rózsaszínű csecsemő s már ki is vette szájából a nemezis a betevő falatot. Nagy erő, bölcs elhatározás s a művészi szikrának az a soha el nem alvó parázsa, mely folyton érvényesülésre ösztönzi azt, akiben megvan: a szinpadra vitték, ahol ma egyike a legkeresettebb cabaret-művésznőknek.

Debreceni emlékek.

Kálnay Anna — ez a művésznő leány neve — előkelő kassai zseni család tagja volt. Bakfis éveinek egy részét Debrecenben töltötte. Városszerte ismerték az eleven, temperamentumos médit, akiért a diákgyerekek szívesen verték be egymás fejét. Özvegy Buzáss Elek né vendégszerető házában volt szálláson, akinek gondos felügyelet alatt állott, amíg a kereskedelmi nő tanfolyamot itt elvégezte. Már ekkor feltűnt ügyes, szinpadra termett modorával és temperamentumos előadóképességével. Résztvett egyik jótékony célu műkedvelői előadásban is, melyet Korniss grófné rendezett, ahol valósággal „oroszlán sikert“ aratott. Már ekkor sokan mondogatták, hogy a baba arcu, higany természetű médiából más nem lehet, mint művésznő. Az akkori szinigazgató szerződteni is akarta s a romantikus hajlamu, életvidor kisleány azzal is távozott Debrecenből, hogy a szini képezdebe megy.

Ismerkedés a jövődő férjfel.

Hazaérve Kassára a kis Annus közölte tervét szülieivel. Ez évre esik ismerkedése férjével, Stefány Nándorral, aki akkor, mint III-ad éves jogász az országos színészeti akadémia növendéke is volt. Egy évfolyamot végzett ott a finom lelkületű, ambiciózus ifju, de ez az idő éppen elég volt, hogy a szini pálya rögös s nem mindenkor könnyű és mulatságos oldalát megismerje. Jó barátja volt a legtekintélyesebb művészeknek s ezek környezetében belátott azokba az aknába és titkos kohókba, melyek a legerősebb talentumot is megörölték. A kis Annus tizenöt, Stefány Nándor 22 éves volt. A leány felesigázott fantáziája szállni, repülni vágyott, a fiu szárnyát már megperzselte a nap. Elhatározta, hogy a kis leányt megmenti

a későbbi bukástól. Reális színekkel cseleltelte neki a pálya akadályait, kínos gyötrelmeit, fullasztó intrikáit. Mikor pedig a leányka ezek dacára sem tágitott, megkérdezte:

— Hány éves?

— Tizenöt.

— Akkor egy évig várnia kell, mert csak 16 éves korában veszik fel.

És várt egy évet, Stefány Nándor is ott-hon maradt Kassán, beiratkozott a jogakadémiára, ahol az ifjuság vezére lett. Majd abszolválta, lapot szerkesztett s a városi rendőrség szolgálatába szegődött. A kis Annus is nagy lánynyá cseperedett s az udvarlók raja lepte el. Ő azonban Stefány Nándornak nyujtotta a kezét.

A tragédia.

Pár hónapra rá Stefány Nándor letette a doktorátust és kinevezték Eperjesre rendőrkapitánynak. Erre az időre esik egy szenzációs sikkasztás, melyet a pénzügyigazgatóság kárára követett el Kiss Győző, eperjesi jó családból való pénzügyi titkár. A feljelentés megtörtént, azonban a családra való tekintettel Stefány Nándor kerülni akarta a feltűnést s maga akarta a megtévedt tisztviselőt letartóztatni. El is hajtatott a pénzügyigazgatóhoz, azonban az illető tisztviselő, úgy látszik, el volt készülve a történetekre, mert töltött fegyverrel berohant a pénzügyigazgató szobájába s ráemelte azt. A lövés nem talált. Ekkor ért a hivatalba Stefány Nándor, aki hogy megmentse az igazgató életét, lefogta a merénylőt. A felső karját szoritotta meg. A fájdalom, vagy a düh hatása alatt az elszánt ember alkariját a rendőrkapitány álla alatt felemelte, a ravaszt meghuzta s Stefány Nándor holtan terült el a hivatalos szobában. A gazember egy golyóval kioltotta a maga életét is.

Vissza a szinpadra.

A megrázó eset városszerte nagy részvétet keltett. Az asszony részére megindult a gyűjtés, mely oly eredménnyel nem járt ugyan, hogy abból magának exisztenciát teremthetett volna, azonban arra elégnék mutatkozott, hogy néhány hétig gond nélkül éljen. Egy éves gyermekével, boldog házasságuk legszentebb gyümölcseivel a fővárosba költözött a főkapitány özvegye. Itt öszszetalálkozott férje egyik barátjával, Molnár Lászlóval, a Nemzeti Színház nagystíli művészeivel, aki buzdította, lépjen a szinpadra. A fiatal asszony, kit férje halála buskomorrá tett, eleintén közönnnyel fogadta a tanácsot, később azonban régi vágya kiujult, erősödött s visszatért régi szerelméhez a szinpadhoz.

Molnár László tanítványa lett s csakhamar oly sikerrel vizsgázott, hogy Palágyi Lajos szinigazgató szerződte is. Sikert-sikerre aratott, ám fizetése alig volt elegendő a napi megélhetésre, nemhogy gyermekét neveltetni tudta volna. — Volt ugyan valami kevés nyugdíja, 300 egynéhány korona, de a régi jó viszonyok között nevelkedett uri asszony csak nem találta meg azt a kényelmet, amelyet otthon és férje mellett megszokott. Egy napon tehát elfogadta egy fővárosi Cabaret szerződését, a mely gázsiját megháromszorozta s mikor pártnerével, Czobor Ernővel, aki egyike

Reichmann harisnya különlegességeit tekintse meg! — Női flór harisnya 90 fill.-től, ajour 95 fill.-től, selyem különlegességek. Gyermek patent és flór harisnyákban nagy választék. Piacz-u. 85. Royal szállodával szemben.

a legjelesebb fiatal színészeknek, összetanult, vidéki turára ment, mely ma nemcsak hirt és dicsőséget, de tisztességes megélhetést is biztosított számára. Így került ma Debrecenbe. (gy. zs.)

Színház és művészet.

A színház műsora:

CSÜTÖRTÖK: *Sdrga lilom*, színmű. (A bérlet.) —

PÉNTEK: *Az ezred apja*, énekes boház. (B bérlet.)

SZOMBAT: *Az ezred apja*, énekes boház. (C bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Iglói diákok*, daljáték. Este *Ártatlan Zsuzsi*, operett. Bemutató előadás. (Kis bérlet.)

Sárga lilom. Biró Lajos kitűnő színműve holnap, csütörtökön este kerül színre elsőrangú szereposztásban. A nagyherceget Bérczi Ernő, Thurzó főhadnagyot Zilahy Gyula, Peredi Juditot Vaida Ilonka, dr. Peredit Szilágyi Ernő játsszák. A Sárga lilomot új betanulással és gondos rendezéssel viszi az igazgatóság a színpadra.

Az ezred apja. Monézy és J. Durieux kitűnő francia énekes boházata, amely pompás és mulattató jeleneteivel állandó derűltségben tartja a közönséget, pénteken és szombaton ismét műsorra kerül.

Ártatlan Zsuzsi. Nagy ambícióval készül a társulat operett-személyzete az Ártatlan Zsuzsi vasárnap esti bemutatójára. A szép zenéi operett csaknem az összes közreműködőket kitűnő szerephez juttatta s a szereplők azon vannak, hogy a bemutatón érvényesüljenek is szerepeikkel. Az énekszámok csakhamar népszerűk lesznek, a sok ügyes tánc s a kitűnő libretto pedig nagyban elősegíti, hogy az operett hosszú életű legyen. A kettős kiosztásban a címszerepet Borbély Lili és Belezna Margit játsszák felváltva. Az utóbbinak éppen ebben a szerepben lesz a debreceni debütje.

Bonbonniere. Dr. Stephány Nándorné és Czobor Ernő vendégjátéka iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. Meg is érdemlik ezt az általános érdeklődést, mert az igazi kabarét képviselik mindketten, úgy a nagy sikerrel előadott magánszámokkal, mint az egyfelvonásos tréfáikkal. Naponta új számokat hoznak és felváltva játsszák „Tapsztalatlan ifjú” és „Kölcsönösen” című kitűnő tréfáikat. — A művészpár még négy este vendégszerepel a Bonbonnierben.

Ifjúkori bűnök. Az Uranus színház tegnap este 6 órakor nyitotta meg a Sas-utcai téli helyiségét, mely alkalommal „Ifjúkori bűnök” címen egy nagyvárosi erkölcs rajzot (Színmű 3 részben) mutatott be fényes műsorában a kopenhágai (dán) színészek előadásában.

A dán filmkészítő vállalatok, amelyek a modern mozgóképek terén utólérhetetlenek, mindig új érdekfeszítő témákat keresnek és önmagukat akarják felülmúlni minden újabb film meséjének, kivételének tökéletességével. Az Ifjúkori bűnök ebben a tekintetben olyan kiváló művészi gondossággal készült, hogy szinte utólérhetetlennek látszik. Az „Uranus” példátlan sikert ért el már a mai első előadásokon ezzel az ötnegyed órai előadást betöltő három felvonásos szerelmi történettel. Strelitz Edgarnak, a fiatal arisztokratának a kis keztyűáros leány iránt érzett regényes szerelme olyan mély és szívhez szóló hatást gyakorolt a nézőkre, hogy a hölgyek valósággal könnyes szemmel nézték végig a dráma egyes jeleneteit. A szerelmi dráma első része, amelyben Edgar megismerkedik Nielsen Sophiával a boldog és mámoros szerelmet rajzolja a fiatalos, de

mélyeséges lángolás bensőségével. A második részben már az élet árnyéka szakad a fiatalokra. Az odaadó, anyai örömök előtt álló fiatal leányt Edgar apja, Strelitz titkos tanácsos kéréssel elszakítja fiától és fiát egy rokonához küldi feledni. Legmélyebb hatása van azonban a harmadik szakasznak, amely mesterien rajzolja meg a fiatal ember bánatát, Lillynek, a rokonsalád bájos leányának ébredő szerelmét és a szívhez szóló befejezést, amint Lilly és Edgár a kis keztyűáros leány halálos ágyánál az árván maradt üszölöttet szívükre ölelik. Az „Uranus” tiszta, pontos előadásain a remek képnek páratlan sikere van, ugyszintén a műsor többi képei is az igazgatóság nagy szakavatottságáról és gondos összeállításáról tesz tanúságot. E fényes műsor még holnap pénteken és holnapután szombaton utoljára látható. Az „Uranus” előadásai minden hétköznap este pont 6 órakor kezdődnek. Utolsó előadás este 9 után kezdődik. Folytonos bemenet. Rendes helyárák. Kedvezményesáru jegyek az I. (6 óras) előadásnál hétköznap érvényesek. — Bérletjegy fizetek olcsó árban a pénztárnál válthatók és mindig érvényesek.

Iglói diákok. Vasárnap délután mérsékelt helyárákkal Farkas Imre bájos diaktörténetét tűzte műsorra az igazgatóság. Évike Borbély Lili, Petki Pált Bérczi Ernő, Holéczy Pistát Falussy, Odrobinát Ligeti Lajos játsszák.

Szilágyi Böske szabadon.

Kitiltották Debrecenből.

Tegnap számunkban megírtuk, hogy Szilágyi Böske az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte, mely ellen felebbéléssel élt a „magnások barátja”.

A vádtanács ma délelőtt felülbírálta ügyét és úgy találta, hogy a vád nem oly súlyos, mely indokoltá tenné szabadságvesztését és így megszüntette az előzetes letartóztatást. Az ügyészség tehát visszaküldte a hölgyet a debreceni rendőrségnek, amely hamis név használatá és csavargás miatt folytatt elene eljárást. Itt Komlóssy Pál dr. rendőrkapitány az összes enyhítő körülmények figyelembe vételével 20 korona pénzbírságra ítélte s a város területéről egy évre kitiltotta.

Közben ideérkezett a „hatalmas Böske” mamája is, egy jóra való nagykarolyi uri asszony, aki szavatosságot vállalt a leányáért s megígérte, hogy hazaviszi a szülői házhoz. Böske azonban ezek dacára is itt maradt a városban, magához rendelte a hírlapírókat s hatalmas fantáziáját paripára eresztve, mesélt tovább nagy összeköttetések, barátok és szerelmekről... Elmondta, hogy még fiatal, bohó és összesen 21 éves, életet érez mindenik tagjában és most X. Y. grófot várja... Jól teszi.

A rendőrség persze azt hiszi, hogy távol van árkon-bokron s az édes anyjának nem szerez több szegyet és bánatot a tisztos fejére.

— Nincs ez a gyerek rászorulva a koldulásra és a szélhámosásra! — mondja az öreg Szilágyiné, egy elegáns szimpatikus uri asszony — csak a vére, a vére hajtja!

Meg a fantáziája!... Ma éjjel egy orthodox kispolgárcsalád házában bizonyosan aranyos cimerekről, gáláns fúrakról, sőt egy — hercegről is ábrándozik. Akik majd „inkognitóban” ideérkeznek!... Valószínű azonban, hogy a Böske már nem találja itt, mert a rendőrkapitányság alighanem végrehajtja a — kitiltó határozatot!

Főherceg a pékműhelyben.

Öfelsége kenyeret sült.

Érdekes és kedves történet híret jelentik Nagytapolcsányról, József főherceg birtokáról.

A napokban ugyanis ritka csemege került József főhercegék nagytapolcsányi asztalára: egy frissen sült cipő, amely az utolsó morzsáig hamarosan elfogyott. Hogy miért izlett olyan fölségesen a kenyér, annak kedves története van.

József főherceg kis fia, László, a múlt héten Nagytapolcsányban sétálgatott nevelőjével, Kratochwill őrnaggyal s e közben megéhezett. Épen egy pékbolt előtt jártak, ahonnan pompás zsemlyeillat áradt ki. Belementek a boltba, onnan pedig a műhelybe, mert a kis főherceg szerette volna látni, hogyan készül a kenyér és kiili, természetesen nagyon szívesen látták a vendégeket s a műhely tulajdonosnője, egy Meskóné nevű özvegyasszony magyarázgatta meg a főhercegnek a sütés csiniát-binját.

— Jaj de szeretnék én is sütni egy kenyeret. — mondotta László főherceg.

— Aztán miért? — kérdezte az őrnagy.

— Meglepném vele ebédre a szüleimet.

Megtették az előkészületeket. A pékné megcsinálta a tésztát egy teknőben s a kis főherceg is nekivetkőzött a dologhoz. — Ő dagasztotta meg a kenyeret, mely nem volt valami nagy, hanem inkább csak cipő. — A mikor készen volt a dagasztással, a friss süteménnyel lecsillapította éhségét, majd elnézegette a péklegény munkáját, amíg végre megkelt a cipő. A kis főherceg azután rátette a cipőt a lapátra s betolta a kemencébe. Izgatottan leste, vajon sikerül-e a munkája. Végre a pékné jelentette, hogy a kenyér megsült. Ragyogott az örömtől a herceg arca, amikor meglátta a szép pirosra sült cipőt. Papirosba csomagolva hazavitte a kastélyba. Az őrnagy beavatta a dologba a főszakácsot, aki az ebédnél az egész cipőt az asztalra tette. József főherceg vágta föl a cipőt s az első harapás után megjegyezte.

— Nagyon jó.

— Én sütöttem! — szolt örömmel a kis László főherceg, aki már nem bírta tovább a hallgatást.

Elmondotta a Meskóné műhelyében tett látogatást és csak természetes, hogy a történet meghallgatása után a főhercegi család jó étvágygyal fogasztotta el a legkisebb péklegény remekét.

HIREK.

— **A hadügyminiszter Budapesten.** Fővárosi tudósítónk táviratozza, hogy Auffenberg Móric lovag közös hadügyminiszter ma reggel Fongaroli Károly és Csobán Dragutin kapitányok kíséretében Budapestre érkezett. Az új hadügyminiszter ma délelőtt automobilon a miniszterelnökségre látogatott és látogatást tett Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknél. Ezután József főherceg palotájába ment, majd sorban meglátogatta a kormány tagjait, azonkívül Pálffy herceg magyarországi udvarnagyt, Felsőváry báró testőrkapitányt, Schreiber tábornagy hadtestparancsnokot, Klobucsár báró honvédségi főparancsnokot, — Vaszary Kolos hercegprimást, a miniszteriumok államtitkárait, a képviselőház és a főrendiház elnökeit és alelnökeit, Ráday Geórgy gróf pestmegyei főispánt, Füiepp Kálmán főpolgármestert és névjegyet leadta valamennyi zászlós urnál, a honvédelmi miniszterium osztályvezetőinél és Boda Dezső főkapitánynál.

— **Városi közgyűlés előtt.** Debrecen város tanácsa ma délelőtt kilenc órakor Domahidy Elemér főispán elnöke alatt teljes ülést tartott, amelyen a közgyűlés elé került ügyeket tárgyalták le. A tanács általában elfogadta a jog- és pénzügyi bizottság véleményét. A legnevezetesebb tárgya volt az ülésnek az 1912. évi költségvetés megállapítása. A ta-

nács a kiseb és fél száza még a külfö százalékok i hogy a Bal felajánlott B Végül megb palota terve

— A ből távirato sítója távira gáliai össze heiro és Ve tól négy-öt sze a royal riteni. Brag archista ver melyet Cha katonái és a mányhoz ma lag még ma kat bekeríté ték, hogy a denkorra m rinből ujabb reg ismét e guerilla-had vámházat n öltek és a

Páris, c A köztársas Portugáliáb grófnót, Ma gát, akikne küivők rejte leleplezésre mutatni az sét külföldi hogy Mánu a készülő f delmet kér hazaárulást kormány ké svezesztet lázadást a mert diktát

— Az tartotta me építő bizot kákra beér lgy a vizv füttési munk a villamos Simon és tá nai Vilmos

— A t dapesti tud László dr. Tanáregyle mányi tago vek harcos nököt, hog hivjon össze dig az aláh szüimidei sé Tanári áth — pályáza katolikus pénzen. Né ságának ha nak igérke hogy a vid október 21

— A v le a város kiadói állás ugyancsak főispánhoz kiadói állás állásokat é pályáztak: nichánya, F ialu, Iklód Gábor dijn nok Debrec nok Keverc en, Nagy Debrecen, Szathmáry megüresed mán irnok recen, Fer ialu, Iklód

nács a kisebb módosítások után a pótdót 42 és fél százaléknál állapította meg, amihez még a különböző célokra szolgáló váltás százalékok jönnek. A tanács kimondta még, hogy a Balmazújvárosi takarékpénztár által felajánlott Borzás-pusztát nem veszi meg. — Végül megbizta a főmérnököt a rendőrségi palota terveinek elkészítésével.

— **A portugáliai összeesküvés.** Berlinből táviratozzák: A B. Z. am. Mittag tudósítója táviratozza Oportóból, hogy a portugáliai összeesküvés még nincs leverve. Binheiro és Veleo környékén a portugál határtól négy-öt kilométernyire gyülekeztek össze a royalisták s nem sikerült őket bekeríteni. Braganza körül is másfélezer monarchista verődött össze. Ez az a csapat, a melyet Chaveznél szétverték a köztársaság katonái és a vereség után elszéledtek. A kormányhoz ma jelentés jött, hogy előreláthatólag még ma délelőtt sikerülni fog a lázadókat bekeríteni. Lisszabonban már azt hittek, hogy a royalista felkelők egyszersmindkorra meg vannak semmisítve, de Verinből újabb hír érkezett, hogy a lázadó sereg ismét együtt van. A monarchisták most guerilla-hadjáratra készülnek. Cierióban a vámházat meglepték, egy hivatalnokot megöltek és a vámőröket elkergették.

Páris, október 11. Lisszabonból jelentik: A köztársasági kormány örökre száműzte Portugáliából a páрмаi hercegnőt, Bari grófnőt, Magleas herceget és Viscont Malagát, akiknek palotáik a royalista összeesküvők rejtékhelyei. A képviselőházban nagy leleplezésre készül a kormány. Be fogja mutatni az elűzött királyi család levelezését külföldi udvarokkal, amelyből kiderül, hogy Mánuel, sőt már atyja is előre sejtette a készülő forradalmat s annak esetére védelmet kért idegen uralkodóházaktól, tehát hazaárulást követett el. Bizonyíték van a kormány kezében arra, hogy Conceira összeveszett Mánuel exkirálylyal és a mostani lázadást a saját szakállára készítette elő, mert diktátor akar lenni.

— **Az új vármegyeháza.** Ma délután tartotta meg ülését a vármegyei székház-építő bizottság, amely a berendezési munkákra beérkezett ajánlatok felett döntött. — Így a vízvezetési, csatornázási és központi fűtési munkálatokat Bründl János fővárosi, a villamos berendezési munkákat Holitscher Simon és társa, a pirogránit szállítást Zsolnai Vilmos cég kapta meg.

— **A tanárok a klerikálizmus ellen.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Négyessy László dr. egyetemi tanárhoz, az Országos Tanáregylet elnökéhez a központi választmányi tagok nagyobbik fele, a liberális elvek harcosai, levelet intéztek, kérvén az elnököt, hogy mielőbb választmányi gyűlést hívjon össze. A gyűlés tárgysorozatául pedig az alábbi pontokat kérték kitűzni: 1. A szünidei sérelmes igazgatói kinevezések. 2. Tanári áthelyezések és kinevezések dolga — pályázati meghirdetés nélkül. 3. Új kir. katolikus gimnáziumok szervezése állami pénzen. Négyessy elnök az egylet igazgatóságának határozatából a rendkívül viharosnak ígérkező választmányi gyűlést idejéig, — hogy a vidéki tagok is feljöhessenek reá — október 21-ére tüzte ki.

— **A városi kiadói állás pályázói.** Ma járt le a városnál megüresedett közigazgatási kiadói állásra hirdett pályázat határideje s ugyancsak a mai napig kellett benyújtani a főszerkesztőhöz a kérvényüket azoknak is, akik a kiadói állás betöltésével esetleg megüresedő állásokat óhajtnák elnyerni. A kiadói állásra pályáztak: Demcsák János városi ellenőr Gölnichánya, Ferenczy Zoltán segédjegyző Vámialu, Iklódy János irnok Debrecen. Kovács Gábor díjnok Debrecen, Kovács László díjnok Debrecen, Krupánszky István községi irnok Kevermes, Nagy Lajos irodatiszt Debrecen, Nagy Lajos rendőrkapitánysági iktató Debrecen, Sarkady István díjnok Debrecen, Szathmáry Kálmán iktató Békés. Esetleg megüresedő állásra pályáztak: Dömsödy Kálmán irnok Debrecen, Fejér Lajos irnok Debrecen, Ferenczy Zoltán segédjegyző Vámialu, Iklódy János, Kiss Kálmán, Kovács Gá-

bor, Kovács László, Krupánszky István, Minory Géza, Nagy Lajos, Sarkady István, Szathmáry Kálmán, Tóth Imre. A választást a törvényhatósági bizottság holnap esütörtökön tartandó rendes közgyűlésén ejti meg.

— **Az annexió évfordulója — Szerbia gyásznapija.** Bosznia és Hercegovina annexiójának harmadik évfordulóját egész Szerbia országos gyásznappal ülte meg. — Az ország összes iskolái egy miniszteri rendelet értelmében zárva voltak e napon. Ez a rendelet az annektálás első évében kelt és minden időkre elrendelte, hogy az évfordulót, mint gyásznapot, évről-évre megüljék.

— **Ügyvéd és joghallgató.** Kinos incidens zavarta ma délben a korzó sétáló kedvét. Egy jól ismert fiatal jogász, valamelyes peres ügyből folyólag felelősségre vont egy közismert ügyvédet, akit inzultált is. Az esetnek lovagias folytatása lesz.

— **Nazarénus baka a debreceni hadbírósg előtt.** Békéscsabáról jelentik: Az itteni 101-ik gyalogezredhez berukkolt ujoncok közül egygyel, Dénes Gábor orosházi legény nyel ugyancsak sok baj van. A szerencsétlen és szánalomraméltó legény, amikor besorozták, belépett a nazarénus szeptába s mint ujonc, azért, hogy a felekezet szabályaihoz ragaszkodik, ugyancsak megszenved a nazarénus vallás ferde tanaiért. A nazarénusok szerint nem szabad fegyvert fogniok s az orosházi legény e felfogáshoz ragaszkodva, nem akarja fegyverét átvenni, szigorral próbálták rávenni a szerencsétlent arra, hogy ne tagadja meg az engedelmisséget, mert annak a katonáknál veszedelmes következményei vannak, de minden fáradság kárba veszett, mert a legény ezekkel a szavakkal fordult felebbvalóhoz:

— A ki fegyverrel öl, fegyver által hal meg . . .

Semmi körülmények között sem volt hajlandó a manlichert és oldalfegyverét átvenni. A csabai zászlóalj parancsnoksága most már szigorúbb rendszabályokhoz nyult. A szerencsétlen legényt *Debrecenbe* szállítják, ahol *hadbírósg elé állítják*. A hadbírósg első ítélete az engedelmisség megsértése miatt 6 hónapra szól. A szerencsétlen ember ezt a hat hónapot letölti, újra megkínálják a fegyverrel, ha ismét megtagadja átvenni, 2 évre, azután pedig 6 évre ítélik el. A szerencsétlen legény fölött a jövő hónapban fog ítékezni a debreceni katonai bíróság.

— **Gazdasági kiállítás a megyében.** A gazdasági egyesület e hó 15-én vasárnap Nádudvaron ló és szarvasmarha kiállítást rendez, amely iránt a gazdák körében nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Elgázolt iskolásgyermekek.** Ma reggel 7 és 8 óra között a Csapó-utcai Murvai Ferenc gazdálkodó kocsija keresztülgázolt Rotbauer Ilonka polgári leánviskolai növendéken, akinek a lábszárán az egyik kerék keresztülment s mintegy 15 súlyosabb és könnyebb sérülést okozott rajta. A vizsgálat még folyamatban van, de a szemtanúk állítása szerint a szerencsétlenség Murvai Ferenc könnyelműsége miatt állott be, aki sebes vágatva jött a Homok-utcából a Hadházi-uton s mikor a Csapó-utcai kanyarulóhoz ért, még folyton átbeszélggett a másik oldalra s így nem vette észre sem az áthaladó kisleányt, sem pedig az őrhelyéről intő rendőrt, aki megállásra akarta kényszeríteni. A kis Ilonka is, ugylátszik, el volt merülve gondolataiba, mert nem vette észre a vágató kocsit s mikor az ut közepére ért, a rud elütötte és pillanat alatt keresztül ment rajta a kerék. — Felemeltük, — mondja Hornyák Ferenc, a derék 94. számú rendőr — s bevittük Jakab István boltjába, a honnan kocsin dr. Varga Emil orvoshoz vittük bekötés végett. Most az édesanyja házában ápolják. — Az ügyben megindult az eljárás.

— **Felrobbant spiritusz.** Rózsa Imre 22 éves suszterlegény ma délután a simítóvasat melegítette a spiritusz tartályon. Ugy látszik a kanóc ebből kiégett, mire annak

tartalma lángot fogott s Rózsa Imre arcát összeégette. A mentők kötözték be.

— **A véres csendőrkard.** Egy csökmői parasztházban kiterítve fekszik egy fiatal legény, akinek testén az elröpülő léleknek csendőrkard nyitott utat. Szabó Imrének hívják a szerencsétlen fiút és a halálánál nem annyira a sablonos csendőri brutalitás játszott közre, mint inkább az ujbó, mely egy csendőrnek a fejébe szállt. Négy-öt csökmői legény szórakozott vasárnap este a nagy korcsmában. A társaságba vegyült Vajda István csendőr is, aki a szót vitte és ivott, a legényekkel, noha azok nem szívesen látták. A csendőr tulságosan hetvenkedett, amit a legények nem sokáig hallgattak békén, hanem rövidesen, minthogy a szesz is tüzelte őket, összeszólalkoztak. A csendőr először jobbik eszéhez kapott, ott hagyta a kompániát és hazafelé indult. A legények szintén elmentek a korcsmából. Vajda István azt hitte, hogy őt üldözik s rájuk kiabált, hogy aköz közelébe mer menni, a halál fia! A csökmői legények nem ijedtek meg a fenyegetéstől, sőt ingerelte őket a csendőr fellépése. Szabó Imre közeledett is hozzá, hogy kérdőre vonja. Erre azonban nem kerülhetet a sor. Vajda István kirántotta lovassági kardját és keresztül döfte a Szabó Imre mellét. A szerencsétlen legény rögtön meghalt. Az esetről rögtön jelentést tettek a berettyóújfalui szolgabírósnak és értesítették a csendőrszárnyparancsnokságot. A berettyóújfalui csendőrpáncsnokság kiküldte egyik tisztjét, aki vizsgálatot indított, hogy megállapítsa jogos volt-e a fegyverhasználat.

— **Törökkorbéli sírlelet.** Temesvárról jelentik: A régi piarista templom lebontása alkalmával mintegy 6—8 méter mélységen a törökök uralma idejéből igen nagy közös sírra bukkantak. A csontvázak mellett fegyverek és kartácsok feküdtek. Azt hiszik, hogy Losonczy temesvári várkapitány idejéből valók a csontvázak. A múzeum társulat szemlét tart a lelet fölött és a csontvázakat egyelőre koporsóba helyezték, hogy a városi temetőben eltemessék.

— **A hihetetlen hírek.** Betegh Pál székeludvarhelyi lapszerkesztő ily címmel rovatot nyitott lapjában. Ebben a rovatban az írta, hogy „Nem igaz az, hogy a vármegyeházára kiakasztják a vörös lámpást.” Tekintettel arra, hogy a vörös lámpás bizonyos éjjeli mulatóknak a cégére és mert a vármegyeházában Sebessy megyei tisztviselő és felesége lakást kapott, a törvényeszk a szerkesztőt rágalmozásért két heti fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A marosvásárhelyi tábla tárgyalván az az ügyet, ott Sebessyné visszavonta panaszát, kijelentvén, hogy a szerkesztő kijelentése szerint nem őt kívánta cikkével sérteni. A tábla azonban az ítéletet helyben hagyta, de a vétséget nem rágalmozásnak, hanem becsületsértésnek minősítette. — A Curia ma a bejelentett semmisségi panasz elutasításával az ítéletet megerősítette.

— **Schimmer Mór né női és leány kalap terme** Hatvan-u. 11. szám.

— **A legszebb úri-divat** cikkeket Frank Testvéreknél szerezhethük be.

— **Legmodernebb szabású francia fűzők,** bőr ridikülök, pénztárcák, saját készítésű keztük legjobban szerezhethők be Vitáriusnál, Piac-utca 16. sz.

— **Világhírű Habig kalapok egyedül raktára** Aszmann Ferencnél, Piac-u. 27.

— **A valódi világhírű „Habig” kalapok,** legrégebbi és legnagyobb raktára Fenyő Sándor és Fia cégnél.

— **5 korona darabja** a valódi gráci Pichler kalapoknak Györfi testvéreknél, Piac-u. 30.

— **Egy tanuló** fizetéssel felvétetik Györfi testvéreknél, Piac-utca 30.

— **Changan selymek,** törökös pongyola és ruhabársonyok legújabb mintákban most érkeztek Kontsek Kornél áruházába. Telefon 935.

— **Leányka** és nő kötött kabátokat, sapkák és lélekmelegítőket vásároljunk Kontsek Kornél divatruházában. Telefon 935.

— Csödtömegekből vett nagymennyiségű áruk érkeztek! Györfi testvérek, Piac-u. 30.

— A Magyar Király kávéház tulajdonosának sikerült a hirneves és itt közkedveltségnek örvendő Berzsényi Ferike szímfőnök női zenekarát megnyerni, hol is estenként hangversenyt tartanak Bercon Leo karmester vezetésével.

— Goldstein Karolina első debreceni orvosilag elismert mellfűző műtermét Miklós-u. 5. szám alá helyezte át. (Megyeházzal szemben.)

— Meglepő szép nyakkendők 1 koronától feljebb Frank Testvéreknél.

— Messenger Boy-ért, ha gyors elintézni valója van, — telefonáljon Antalffyhoz. Telefon 612. Olcsó díjszabás.

„Henneberg-selyem“ csakis ezt vegyen fekete, fehér és színes K 1.35-től méterenkénti blonok és felöltőkre. Bérmentve és már elvámolv a házhoz szállítjuk. Gazdag mintaválasztékot küldünk. Selyemgyár Henneberg, Zürich.

Elsőrendű AMERIKAI Czipők
kizárólag!
Mandel Lipótnál
Telefon 352.
Debreczen, a Hungárlával szemben.

UJ POSZTÓ ÜZLET.
Legujabb divatu bel- és külföldi gyapju szövetek **legjutányosabb szabott árakban.**
Kupfer József
Plac-u. (Bika szálloda mellett.)

Szabászat, varrás és minta rajzolás
minden ágából tökéletes és gyors kiképzést nyernek intelligens hölgyek
ERDŐSSY IRMA
házi szabászati akad. végzet, okl. szaktanítónő, Hatvan-u. 42. szám alatti 10 év óta fennálló szabászati tanintézetében. — Beiratkozás bármely napon. Felöltők s varrók részére külön esti tanfolyam.

IRODALOM.

Az irodalmi társaságok.

Most, amikor a holszezon elmúltával megkezdődik az irodalmi év is, aktuális dolog foglalkozni a vidéki irodalmi társaságok dolgával, a vidéki irodalmi mozgalmak ügyével is.

Alig van már városa az országnak, a melynek ne lenne meg a maga irodalmi társasága. Minden városban vagy megyében született utóvégre valaki, akinek a nevével lehet nevezni a gyermeket. A vidéki irodalmi társaságoknak se szeri, se száma, mind működik, mind dolgozik, mind felolvasó üléseket rendez, mégis működésüknek alig van komolyabb látszata.

A néhány jelentősebb és komolyabb vidéki irodalmi társaság munkáját tulságosan lebecsülni nem lehet, mégis szükséges rávilágítani ezeknek a társaságoknak feladataira. Vannak bizonyos irodalmi és tudományos kötelességek, amelyeket bátran elvállalhatnának s amelyeket végezniök feladatuk volna.

A legtöbb vidéki irodalmi társaság munkája ma abban merül ki, hogy felolvasásokat rendez. Szinte felesleges mondani, hogy ezzel semmiféle irodalmi célt nem szolgál. Még szerencse, ha a felolvasók — kivált az országos nevű vendégek — valamelyes eredeti dolgot olvasnak fel. Legtöbbször valmennyi megje-

lent munkáját mutatja be és például Rákosi Viktorról ismert az a legenda, hogy *A kazán-kovács* című igen bájos elbeszélését az ország minden városában felolvasta. Bizonyos, hogy az írók népszerűségét emeli, ha az olvasóközönséggel közelebről érintkeznek, de utóvégre ennek a közvetítése nem lehet a vidéki irodalmi társaságok feladata.

Az a néhány kiváló és értékes író, aki a vidéken él, még csak a közvetlen érintkezés szükségét se érzi, hogy a felolvasó asztalnál jusson közelebb a közönség szeretetéhez. Ezekre legtöbbször teher ezeknek a felolvasó üléseknek ellátása, sokszor meg kellemetlen, mert háttérül kell szolgálniok egy-egy vendégitró — s nem mindig a legtehetségesebb de talán a reklámhoz leginkább értő — szerepléséhez. Aki ösmeri ezeknek a felolvasó üléseknek a képét és hangulatát az tisztában van ezek jelentőségeivel. Felolvasnak egy novellát, egy vagy két csokor költeményt, amelyek iránt érdeklődnek a leányok és az asszonyok, félórán át senki sem hallgatja a műsor keretébe illesztett tudományos értekezést és ezzel vége a mulatságnak.

Nos hát ez nem olyan munka, amely betöltené a vidéki irodalmi társaságok munkakörét. Egész más irodalmi és tudományi kötelességeik volnának.

Jól tudjuk, hogy a magyar tudományos irodalom milyen hiányos értékes és alapos monográfiákban. A javarésze ezeknek a monografikus munkáknak milléniumra készült vagy tárgyadathalmazok vagy hasból készült kompilációk, kevés tudományos értékkel. A jó monografiák alapjai a tudományos fejlődésnek. Milyen feladatot végezhetnének a vidéki irodalmi társaságok egy-egy vidék nyelvi történeti — művészettörténeti — irodalmi monografiájának, megteremtésével, mely szükség volna egyes vidékek geológiai kutatására, flórájának, faunájának, néprajzának tanulmányozására, egyes városok ipari vagy gazdasági fejlődésének megajzolására avagy közgazdasági életének monografiaszerű feldolgozására. Ezer kötelesség vár még a tudományra, amelyet nemes vetélkedéssel végezhetnének a társaságok.

Lehet, sőt kell is emellett fölolvassó üléseket rendezni, de másként és nem rendszeresen. Évenként komoly munkaprogrammot kell végrehajtani, közelebb vinni az aktuális vagy örökké aktuális irodalmi, tudományos és társadalmi kérdéseket a közönséghez, oktatni kell magát a művelt középosztályt: ez a másik feladat, melynek intézését mindenütt az irodalmi társaságok kötelességének kell tekinteni. Ez ismét nagy kötelesség, amely téglahordás a nemzeti tudomány épületéhez és toborzása azoknak, akik az épületbe igyekeznek.

Ha a vidéki irodalmi társaságok ily komoly és rendszeres munkát végeznek, akkor sokszorosan közelebb jutnak a komoly értékelés lehetőségéhez és a becsüléshez. Tekintélyre kapnak és súlyt nyernek. Ez a munka, amelynek végzése esetén megérdemlik a pártolást és pedig nemcsak az erkölcsi elismerést, hanem a kívánatos anyagi segítséget is, ami szükséges a munkájukhoz. Erre a célra nemcsak a törvényhatóságoknak, de a társadalomnak is meg kell hoznia áldozatát, amely nem jut felesleges célra.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde

Schwarz E. debreczeni közgazdasági távirati jelentése.

Budapest, 1911. okt. 11.

Készáru 5 magasabb.

1911. októberi buza	12.19	—
1912. ápr. buza	12.31	—
1911. októberi rozs	10.35	—
1911. ápr. rozs	10.65	—
1911. okt. zab	9.53	—
1911. ápr. zab	9.78	—
1912. máj. tengeri	8.72	—
1911. aug. tengeri	—	—
1912. szept. tengeri	—	—

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy angol és francia

nőiruha divattermemet
József kir. herceg u. 14. sz. alá helyeztem át.

Szives megkeresést kér

KATZ RÓZA

József kir. herceg-u. 14. sz.

Olcsó kamat mellett
5 esetleg 10 évi

visszafizetésre kölcsönöket ad, valamint kereskedői követeléseket leszámítol a

Debreczeni Takarékszövetkezet
Csapó-u. 19. szám. (Knoll-ház.)

Regény-csarnok.

FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Írta: **MAX PEMBERTON.**

Fordította: **Szebenvel József.**

— Most már mennem kell, — gondolta magában és beleugrott a csónakba. Felkapta az evezőket és gyorsan, biztos kézzel evezett át a tulsó partra. Hiszen csónakmester volt valaha Rabkában.

Félóra múlva már az országuton járt és egy-két mérföldnyi ut után az állomáshoz ért, abban a hitben, hogy most már véget értek a szenvedései.

Az állomás előtt kissé megállt, megigazgatta ruháit. Való igaz, hogy Arthur barát, anilyen józan és okos ember volt, igyekezett köznapi ismereteket is belenevelni a tanítványába, de arra sohse tanította, hogy mielőtt az ember vonatra száll, jegyet is kell váltani. Azt se mondta meg, milyen az eljárás egy ilyen vasuti utazás körül, tehát Jura belépett az állomásra és az első vasutasnak előadta a dolgát.

— Bécsbe szeretnék utazni, — mondta, — az esti vonattal.

— Nagyon helyes, uram, — mondta, — Van már jegye?

— Az nincs. De van pénzem, — mondta szenvedélyesen, mert már azt hitte, hogy nem akarják engedni. — Itt van, uram.

Belenyult megint az övébe és ki akarta huzni az aranyakat. A vasutas kíváncsian nézte. Megértette mindjárt, mit jelent a hallgatása. Tudta, mit jelent aztán a keserű felkiáltás és megdöbbenés, ami Jurából kitört.

— Kiraboltak, — mondta Jura olyan mély megdöbbenéssel, hogy még a vasutast is megindította. — Nem mehetek, uram. Nagyon sajnálom, hogy háborgattam önt.

A vasutas nem felelt, a vállát vonogatva ment ki a sínek közé, ahol a vonatnak be kellett érkeznie.

Jura hosszasan ült egy padon, a járókéloket nézte irigy szemekkel és mikor a vonat berobogott az állomásra, megremegett, mint aki egy napig remélt és most már nem remélhet többé.

XXI. FEJEZET.

Bál a követségben.

Bécs nem igen értette Erlach grófnőjét és hamarosan abba is hagyta a tőprengést.

Némely bolond, akinek a zárda dor lányának egyszerű sárgával a hogy csak megérkezik kötni, mint

Bármily

mentumok, sia értett h

élet legyen

matinéi mé

tációjához.

a rövid tav

klusivabb t

vivtak egy-

lelküinek m

annak tulaj

a jó Henrik

lyen is volt

Az élet

lehetett vol

gel kilovag

az este ped

zaknál, egy

ban, hajbök

Szereln

korta. Neve

a fényes sz

jegyzéseket

bájról, meg

re, hogy él

mindenkive

diátorokkal

hűvös, viss

a legszenve

tával elutas

mondták ró

benne, han

csókja, szer

nem is ism

azonban na

mindig álom

szágra a va

Nagysz

vigadt voln

események

elevenen az

sította voln

Az a fé

ban tett, mi

ség bélyegé

vegyített.

Uj orl
Su
József

A legujab
utáni meg

Bá

selyem, cs

szobb. lo

a Budap

110

Kizár

Napon'a érkeznek

1911/291 2-4 oldal
Kiegyezésről

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

Némelyek azt mondták, hogy egy kis bolond, akinek az elméjét visszafejlesztették a zárdában, míg mások gróf Erlach Feodor lányának tartották, aki tudvaleg nem egyszerűen ejtette bálmatba vakmerő bolondságaival a jámbor bécsiakat. Azt is mondták, hogy csak várja az alkalmas embert és ha az megérkezik, konvencionális házasságot fog kötni, mint ahogy rendszeresen szokás.

Bármilyenek voltak is a személyes momentumok, azt mindenki elismerte, hogy Ulusia értett hozzá, hogy az Erlach-kastélyban élet legyen és az ő mulatságai, soiréi és házi-matinéi méltók voltak az Erlach-palota reputációjához. Az ő soireés musicales-jai voltak a rövid tavaszi szezon eseményei. A legexklusívabb társaságbeliek is valóságos harcot vívtak egy-egy meghívásért. A papok nagylelkűnek mondták a jótéményeiért és ezt annak tulajdonították, hogy a lelki nevelése a jó Henrik püspök kezében volt és ott jó helyen is volt.

Az élete ebben az időben elég izgalmas lehetett volna, ha ő is úgy akarta volna. Reggel kilovagolt, délután a Praterban kocszott, az este pedig mindig ott érte az előkelő házaknál, egy sereg jól nevelt ifjú a nyomában, hajbókoló, alázatos csoport.

Szerelmes susogásokat is hallott gyarkorta. Nevetve, jókedvűen táncolt, lejtett át a fényes szalonokon és gyakran hallott megjegyzéseket a gyilkos szépségéről, elragadó bájáról, meg hasonló jókról. Azzal felelt ezekre, hogy élénk, kedves, sőt kissé kacér volt mindenkivel szemben, úgy hogy a férfiak gladiátorokkal mentek volna harcra érte. De hűvös, visszautasító modorával elnémitotta a legszenvedélyesebbet is és hideg jóindulattal elutasította a reményeket. Végre is kimondták róla, hogy nem igazi déli vér van benne, hanem hideg északi lány, akit férfi csókja, szenvedélye nem tud felemlegetni és nem is ismeri a belső szenvedélyeket. Itt azonban nagyon tévedtek. Ez a gyerek még mindig álomországban élt, de arra az országra a valóság már rávetette az árnyékait.

Nagyszerűen tudott mulatni és táncolt, vigadt volna a legjobbjakkal, ha a rabkai események emléke nem élt volna tulságos elevenen az emlékében és el nem homályosította volna a kedvét.

Az a felfedezés, amit a fogsága napjainban tett, minden gondolatára rányomta a kétség bélyegét és minden örömebe keserűséget vegyített.

(Folyt. köv.)

Új oridivat szabó szalon
Sugár Samu
József kir. herceg-utca 23.
A legújabb divat szövetekből. — Mérték utáni megrendelések izlésesen és olcsón készítettnek.

Bársony,
selyem, csipke, keztyű, harisnya leg-
szébb, legdivatosabb, legolesőbb
a Budapesti csipke áruház
Hóközlötében, Sas-u. 4.
Kizárólag alkalmi vételnek.
Napon'ta érkeznek ujdonságok. Pontos, szolid kiszolgálás

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Megérkeztek az őszi ujdonságok
Női divat kelmék, Selyem ruha kelmék, Francia velenek,
:: Bársonyok, Ruhadiszek. ::

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség becsos tudomására hozni, **Kazinczy-utca 2. szám** alatt egy a mai kor igényeit kielégítő

nőruha varrodát nyitottam,
hol a legelegánsabb s legdivatosabb angol kosztümeket jótállás mellett pontosan készítem, úgy hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.
Kérem a m. tisztelt hölgyközönség b. megrendelését s bizalmát. Alázatos tisztelettel
Szilágyi Gyula
női szabó, Kazinczy-utca 2.

Lám Sándor Debreczen,
Piacz-utca 5. — Telefon 191.

Üveg készletek.
Étkész- és mosószervek a legújabb formákban és minőségben.

Kérem megtekinteni. Az őszi és téli ujdonságai nagy mennyiségben raktáron vannak.
Journal készletek
porcellánból, majolikából. — Kávé- és teás készletek. — Alpakka és ezüstölt evőeszközök.

Trom, Trom, Trombitás
ébresztő óra. Ujdonság!
Pontosan szabályozva 3 kor. 20 fillér
Apródina,
Piacz-utca 12. szám. (Stenczinger-ház.)

Állandó kiállítás
művészi fényképekből
Némethi műtermének
Piacz-utczai kapu bejáratában.

Uri öltönyöket
bel- és külföldi szövetekből készít a legutolsó divat szerint
HUBAY GYÖRGY
uri szabó
DEBRECZEN, Batthyány-utca 15. sz.

Ékszer és aranynevelőket
a legnagyobb választékban, legszebb kivitelben, legolcsóbban beszerezheti
KOSTYA JÁNOS
ékszerész és óra üzletében
Széchenyi-u. 1. Ref. kistemplommal szemben.
Javítások pontosan eszközöltetnek.

Igen jó keresetre
tehetnek szert **nők csipkehorgolással.**
Forduljanak válaszbélyeggel ellátott levélben **Magyar Házilparfejlesztő Vállalathoz, Dóván.**

Markovicz Herman
órás és ékszerész
DEBRECZEN, Hunyadi utca 20. sz.
Raktáron tartok: inga-, fall-, ébresztő- és zsebórákat, nyakláncokat, karpereceket, gyűrűket, fülbevalókat nagy választékban, mindenemű fémben. — Óra műhelyem a legújabb gyári szerzőmokkal van felszerelve

Megérkeztek
a legdivatosabb
angol divat szövetek
Moskovits József
uriszabó divattermében, Placz-u. 26.
Üzletemet a szemben levő barakba helyeztem át.

Nagymagyaralföldi Bank
Részvénytársaság
DEBRECZEN, Placz u. 73. sz. a.
Elfogad
betéteket
takarékkönyvekre és folyószámlára s állandó jellegű betétek után
5%
kamatot fizet. — Ezenkívül az intézet fizeti a betét kamatadót is.

Olvassa el kérem, olvassa el
az ezen újságban október 19-én közlendő részletes feltételeket a
30.000 kor. Ceres-pályázatra vonatkozólag!

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Vidéki kislány ki Debrecenbe jár, szórakoztató eleven fiatalember barátot keres. levelet „Fruska” jellegre a kiadóba kérek.

Uri fiu, fiatal leány vagy asszony ismerettségére vágyik. Levelet „Pubi” jelige kiadóhivatalba.

Házasság céljából szeretnék megismerkedni egy éltesebb uri emberrel, ki hozományra nem reflektál, hanem egy gondos, fiatal feleséget óhajt. Csakis teljes címmel ellátott és komoly levélre válaszolok. Választ „Uri leány” jellegre a kiadóhivatalba.

Jómódu fiatal uri ember szórakozás céljából megismerkedne csinos leány vagy özvegy asszonykával, kivel szabad idejét kellemesen eltölthetné, szíves válaszokat „Columbus” jelige alatt a kiadóba kérek. Mindenkinek válaszolok,

Glück auf Gabi, jeligékre levél van a kiadóban.

Betöltendő

Angol hölgy gyors sikerrel tanít és elvállal angol-német fordítási munkákat is. Értekezhetni Yongworth, Batthyányi-u. 6. Virág-üzletben.

Anyagkezelő jó irással építkezéshez felvétetik. Czim a kiadóhivatalban

Takarítóné felvétetik Piacz 42. szám alatti 1-ső emelet, hátul.

8-ik gimnázista nevelőnek ajánkozik alsó gimnázista vagy elemista mellé. Czimek a kiadóba.

Keresek azonnali belépésre egy szakácsnét jó fizetéssel Piacz-utca 42. szám, hátul az emeleten jobbra.

Ügyes tarka varrónő, ki Pesten praktizált házakhoz ajánkozik. Csók-u. 3.

Hajduszboszlóról sürgősen keresünk egy megbízható embert, aki megbízásunk folytán sok pénzt kereshet. Czim a kiadóban.

Kereskedelmiben érettségizett fiatal ember egy éves praksissal állást keres. Czim a kiadóban.

Jó írásu fiatal ember cimirásokat elfogad és azt gyorsan elvégzi. Cím 339. számú telefon.

Adás-vétel.

Valódi ementhall, trappista, magyaróvári, kárpáti és különféle csemegeajtok, tesent és hungari teavaj, uradalmi íróvaj kapható Deutsch Lajos fűszerkereskedésében Piacz-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Butorok és szőnyegek legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19. Mindenféle kárpitos munkák felvétetnek.

A Bocskay kertben 4 hold szőlő egészben vagy kisebb részletekben is eladó. Értekezni lehet Hadházy Dezső hegyközségi felügyelőnél, a helyszínen.

Mész. Ha olcsó meszet akar venni, csak Szügyi hez kell menni. Szügyi mésztelep Bánffy u. 6. Telefon 945. (Hungária malom mellett.)

Költözködés végett mindenféle butor és lakás-berendezési tárgyak eladók. Megtekinthetők délelőttöként Ajtó-utca 8.

Hiány nincs mert cipőt, férfi öltönyt, kabátokat, női felöltőt, szőnyeget, női szöveteket, téli kendőket heti és havi részletekre kaphat Weisz és Princz részletáruházában Csapó-utca 27.

Legjobb és legszebb
Czipők Daniel czipő
árúházaiban
TELEFON
501
Solna Debreczen,
Piacz u. 19. postával szomban.

Önt is érdekli! Női és férfi téli kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árbán kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Egy jó forgalmu italmérsi üzlet, más vállalat miatt jutányosan eladó. Cím a kiadóban.

Eladó egy jókarban levő lámpa elutazás miatt Piacz-utca 42. I. emelet, hátul az udvarban.

Olajos hordók kaphatók Piacz-utca 49. sz. alatt a keresztépületben.

Műhelybe való napfényegő lámpa eladó. Piacz-utca 42. első emelet hátul.

Boreozet házilag készült kapható Czim. a kiadóba.

Makulatur papiros kapható Piacz-utca 49. szám alatt az emeleten.

Megvételre keresek íróasztalt. Ajánlatok a kiadóba kéretnek «Sürgös» jellegre.

Fischer Menyhért

saját készítményü **czipő árúházát**, valamint a czipész műhelyét megnagyobbította **Piacz u. 9. sz. alatt** (Frank Rezső mellett) — 24 óra alatt bármilyen különleges mérték utáni czipők készülnek.

Különféle.

Ha jól akar inni-enni. Csak Goldstein-hoz kell menni. Goldstein Bodegája Piacz-utca 85. az (Uj-utczában.)

Kalapos műhelyemben mindenféle kalapok tisztítását, vasalását elvállalom, ugyszintén női kalapokat átalakítok divatos formára Piacz-u. 38. Főposta mellett. Beliczay Lajos kalapos.

Hová menjünk? A Farkas-féle uj orth. kóser bodegába. Hunyadi-u. 17.

Welsz Ferencz épület és mű-butor asztalos József-kr.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsörendű kivitelben, mérsékelt árban.

Szerdán délelött elveszett egy arany keretbe foglalt fényképtartó. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, ha a kiadóba beadja.

Fuvarosok figyelmébe!

Építkezésekből kikerült földek

bárki által hordhatók a vasut mellett a szöboszlai ut mentén, a Mezőgazdasági Gépgyár átellenében fekvő, a város tulajdonát képező vizállatos gödörbe.

Ujra megnyitott a Rózsa-féle

női felöltő és kalap árúház.
Kistemplombazár
csupa új árukkal.

A legújabb és legmodernebb ékszerkészülnek

Vági István

ékszerész műtermében, Miklós-u. 5. javítások átalakítások a legszebb, legjobban és legolcsóbban eszközöltetnek.

Pontos kiszolgálás.

Hogyan védekezzünk, hogy a

drága fa

a tél folyamán tönkre ne tegyen bennünket. Ugy, hogy

olcsó szén és koks

tüzelésre rendezkedjünk be és szerezzük be idejekorán **szükségletünket**

Klár Andor

részv. társaságnál

Debreczen, Piacz-u. 77.

Telefon 445.

Telefon 445.

Szén, Koks, Brikett olcsó és legjobb minőségekben állandóan raktáron.

Evi kötésre előnyös ajánlat.

Csillár

perzsa szőnyeg,
rézbutor, bronzárak,

kávésoknak, vendéglősöknek és cukrászoknak figyelmébe ajánljuk, hogy kinaezüst tálcák kávé és tejkannák, gyufatartók és kések, használt, de nagyon jó állapotban olcsón eladatnak, valamint **előkelő uriszoba** berendezések, **eredeti olajfestmények**, ugyszintén többféle dísz tárgyak, mint

alkalmi áruk

a legelőnyösebben beszerezhetők **BUDAPEST, Andrássy-ut 35. I. em. alatt.** Viszontelárusítóknak nagy engedmény.

Uj Szücs és Szörmeáru üzlet.
Tulajdonos **MÁRTONFALVY EMILNÉ**
a napokban nyílik meg **Piacz-utca 58. szám alatt.**
(Iparbank épületében.)

Uj üzlet: Uj üzlet:
Megnyílt Stark Sándor
cipke, szalag, rövidáru, fehérnemű, szabókékek üzlete
Piacz-u. 7. sz., a Vecsey-házban.
Nagy alkalmi vétel **Gyermek ruhákban** és az
összes rövidáru kellékekben.
Csak Piacz-u. 7. sz. alatt, a kereskedelmi akadémiával szemben.

Zongorák, Pianinok,
Czimbalmok és mindenféle hangszerek leg-
nagyobb választékban kaphatók
Schmidt S.
zongora és hangszer raktárában
Piacz-utca 13. sz.

Kovács Gyula és Társa
női divat termei
DEBRECZEN, Főtér 55. sz.
(Hungária kávéház mellett.)

Legszébb kivitelű **Őszi felöltők** hölgyek
és leányok részére, a legdivatosabb **Téli**
kabátok angol és sima szövetekből.
Plüsch és **bársony** kabátok dus
választékban. **Szörme kabátok**, városi
bundák. **Gyermek felöltők** minden
nagyságban. **Cosztümök, Pongyolák,**
színházi blousok és **divat aljak, szín-**
házi és esti köpenyek minden szín-
ben, elegáns kivitelben. **Szörme boák,**
muffok a legjobb szörme fajokból. **Le-**
ány és gyermek garnitúrok dus vá-
lasztékban.

Kötött kabátok
divatos színekben és kivitelben
a legolcsóbb szabott árak mellett.

Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség b. tudomására
hozni, hogy **Hatvan-utca 16.**
szám (Dr. Hütter-ház) modern
igényeknek megfelelő
elsőrendű divattermet nyitottam.
Becsés pártfogást kérve
Weisz József
angol női szabó.

Értesítés.
A nagyérdemű közönség szíves tudomására
hozom, hogy
butor üzletemet
az **utczai helyiségből** ugyanazon házban hol eddig
is volt **Piacz utca 41. sz. Dr. Ujfalussy-ház udvari**
helyiségébe helyeztem be, hol is óriási választé-
teket tartok mindenféle stílusú asztalos és kárpitos
butorokból. Teljes mennyasszonyi kelengyék azonnal
készben. Tisztességes és pontos kiszolgálás.
Varga József butorkereskedő, asztalos, kár-
pitos és díszítő műhely **Deb-**
reczen, Piacz 44. az udvarban. Telefon 377.

Tiszta agyagból készült szép és jó
cserép, fali téglá
és legszebb
nyersfalazati téglá
csak a
Karczagi
agyagiparnál
Karczagon szereshető be.

Átmeneti felöltők
24 koronától
feljebb kaphatók
Grünfeld Adolf és Társa
Legolcsóbb férfi- és fiu ruha
áruházában
DEBRECZEN, Kistemplom mellett.

Izzad a lába?

Használjon Harsányi-féle „Formacint,” mely
bármely testrész izzadságát megszünteti.

Hatása gyors és biztos!

Kis üveg 1 kor. Nagy üveg 2 kor.

Ducika krém, páratlan hatású arczsépítő szer,
ára 1 kor Ducika szappan, ára 70 fill.

Ducika puder, három színben ára 1 kor.

Rárpáti szesz rövid idő alatt megszünteti a
csuzos, reumás fájdalmakat, egy üveg
ára 1 kor.

Menthol jegec sósborszesz, az eddigi sósbor-
szeszek között leghatásosabb, 30, 50
fill. és 1 kor. üvegekben.

Indiai fogcsepp, a legmakacsabb fogfájást is
megszünteti, ára 70 fill.

Tyuk szem irtó, 2-3 nap alatt minden börke-
ményedést megszüntet, ára 70 fill.
A fentiek csakis a

Halász Ödön utód
HARSÁNYI LAJOS
„Reménységhez,” címzett gyógyszerárában
Debreczen- Csapó-utca 18. szám
alatt kaphatók.

Miért

ne fogadjunk el
M-á-ást!!
csak óriás

FEDÁK

CIPŐCRÉM-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán
tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert

a legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tar-
talmaz, mint egy más doboz,

30 fillér-ért

ebben a drága világban az egyedüli

olcsóság.

Reichmann Divatáruháza.

Az iskolai saisonra naponta érkeznek **gyermek ruha különlegességek** minden nagyságban eredeti angol facon, bársony, szövet és jó mosó barchet.

Peldche, posztó és szövet leány köpenyek!

Valódi angol és francia costum ujdonságok, kész angol aljak, utolsó divat facon. Mindenféle bőr, diszmű, rövid, bélés áruk. Szabó kellékek nagy választékban. **Zsinór, öv, minden színben 2 kor.** Saját készítésű cloth paplanok kor. 7.50-től. Eredeti francia reform fűzők. Női autuka és fekete ernyők. **Intézeti leány és fiu fehérművek** minden nagyságban. — **Gyermek ruhák méret szerint 48 óra alatt készíttetnek.**

Royal szállodával szemben. Piacz-u. 85.
Egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

Amerikai ozipó ujdonságok

legnagyobb választékban, legolcsóbb szigorú szabott árakban, kizárólag

GLÜCKEDE

czipó nagyáruházában

∴ Piacz- és Kossuth-u. sarok. ∴
Telefon 602.

Részletre

és könnyű fizetési feltételek mellett kaphatók képek (szent és tájképek) tükörök.

Arczkép utáni festéseket, úgy kréta mint olaj kivételben, legolcsóbb árak mellett; kis és nagy képkerekezések legjutányosabb áron.

Keller Testvéreknel

Hunyadi-u. 13.

Levelező lap hívásra azonnal jövünk.

Kapható minden jobb fűszer- és ásványvíz kereskedésben.

Borral keverve üdit és gyógyit.

Gyógyhatása vese, gyomor, hólyagbetegségek, légutak hurutjainál, sárgaságnál, máj- és lépajeknél bámulatos.

∴ Természetes szénsavval bír. ∴

Hajdumegyei rakár: Fűszerkereskedelmi r. t. előbb Lusztig Károly cég Debreczenben.

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság
Debreczen, Piacz-u. 76.

Egy a fehérműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik.

Simonffy- utca 55.	Ruhafestő.	Széchenyi- utca 6.
GÖZMOSÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-u. 55. sz. intéződé.	Ágytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	Vegy-tisztító.	Verbőczy- utca 14.

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám: nappal 322. sz (Kossuth-u. 15.) — (Éjjel 66. sz. Péterfia-u. 70.)

Szives tudomásul! Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tudomásul hozzuk, hogy **temetkezési intézetünket** a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk, **új gyászkoosikkal, díszletekkel** szereltük fel. Teljes szoba behuzásokat új szabadalmozott készülékünkkel (esetéről-esetre fertőtlenítve) teljesen szegek nélkül végzünk. **Temetéseket, hullaszállításokat** (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvünk a tisztességes versenyt.** **Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetések felvételére végett.**

Telefon 632.

Alapított 1893. évben.

Telefon 632.

Halmágyi

női és leány felöltők legnagyobb áruházában

∴ Piacz-utca, a Főpostával szemben ∴

Megérkeztek az őszi és téli idény ujdonságai. Női felöltők, Costümök, Pongyolák, Blousok, aljak és alsó szoknyákban **eredeti párisi és berlini modellek.**

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny, pontos kiszolgálás.

A nagymagyaralföldi

építő és műszaki részvénytársaság

tudomásul hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy **Hunyadi-u. 10. sz. alatt**

építő és műszaki irodát nyitott.

Étvállal: mindennemű magas és mély építést, összes vasbetonmunkát, azok tervezését és felülvizsgálatát.

Épít részletfizetésre mindennemű építkezést és

Díjtalanul készít költségvetést és szolgál tanácsokkal műszaki ügyekben.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérjük.

Nagymagyaralföldi építő és műszaki r. t.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.